

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 37. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 3. juni 2021

Tidspunkt: kl. 13.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Jens Joel (S), Rasmus Nordqvist (SF), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Anni Matthiesen (V), Orla Østerby (UFG) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen, justitsminister Nick Hækkerup, forsvarsminister Trine Bramsen, udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye, miljøminister Lea Wermelin og udviklingsminister Flemming Møller Mortensen.

Kim Valentin fungerede som formand under hele mødet.

FO Punkt 1. Rådsmøde nr. 3801 (transport, telekommunikation og energi – energidelen) den 11. juni 2021

EUU alm. del (20) – bilag 570 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Der er tre sager på dagsordenen for energirådsmødet den 11. juni 2021. Det drejer sig om TEN-E forordningen, brintstrategien og rådskonklusioner om renoveringsbølgen. Jeg forelægger TEN-E forordningen til forhandlingsoplæg. De to andre sager forelægges til orientering.

FO 1. Forslag til forordning om revision af retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur (TEN-E)

– *Evt. generel indstilling*

KOM (2020) 0824

Rådsmøde 3801 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Det portugisiske formandskab vil på rådsmødet forsøge at opnå en generel indstilling til forslaget. Det vil sige en første politisk aftale i Rådet. Hvorvidt det lykkes, er svært at sige, da der fortsat er en række åbne spørgsmål. Det er derfor ikke på forhånd givet, at vi når i mål.

TEN-E har siden 2013 bidraget til udbygning af energiinfrastruktur på tværs af EU-landenes grænser. Det gælder både i relation til at sikre en integreret europæisk gasinfrastruktur og grænseoverskridende el-transmissionsforbindelsesstruktur. TEN-E-forordningen fastsætter kriterierne for, hvilke grænseoverskridende projekter af fælleseuropæisk interesse, der kan modtage EU-midler.

Baltic Pipe-gasrørledningen, der forbinder Norge til Polen via Danmark, og Cobrakablet til Nederlandene er to eksempler på danske infrastrukturprojekter, der er omfattet af TEN-E, og som har modtaget EU-midler via EU-programmet "Connecting Europe Facility" (CEF).

TEN-E vil spille en central rolle i den grønne omstilling af EU's energiinfrastruktur og bidrage til indfrielse af EU's klimamål. Dermed understøtter TEN-E i høj grad danske prioriteter og målsætninger – inklusive målet om 70-procents reduktion af drivhusgasudledninger i 2030. Med forslaget lægger Kommissionen op til, at naturgasinfrastrukturen ikke længere skal støttes gennem TEN-E-politikken. Argumentet herfor er bl.a., at naturgasinfrastrukturen på tværs af EU-landene allerede er tilstrækkelig udbygget – med undtagelse af to mindre projekter til Cypern og Malta. Til gengæld foreslår Kommissionen at medtage brint- og elektrolyseinfrastruktur som nye infrastrukturkategorier.

FO Det er en væsentlig prioritet for regeringen at sikre, at alle projekter omfattet af TEN-E fremover aktivt bidrager til at fremme den grønne omstilling af EU's energisystem. Derfor støtter regeringen overordnet Kommissionens forslag til revision af TEN-E.

Regeringen er helt enig med Kommissionen i, at TEN-E bør fokusere på projekter, der er i overensstemmelse med bæredygtighedskriterierne i EU's grønne pagt og EU's klimamål.

Regeringen lægger derfor stor vægt på, at der ikke fremover kan gives støtte til ny grænseoverskridende infrastruktur til transport af fossil energi. Det gælder både traditionelle rørledninger med naturgas og nye teknologier med iblanding af brint i naturgassen – også kaldet "blending". Denne type blending vil kræve udskiftning af millioner af gasfyr og vil dermed kunne fastholde den fossile energiinfrastruktur mange årtier frem.

Naturgassens rolle i TEN-E er et element, der deler vandene blandt medlemsstaterne. En gruppe lande er stærkt kritiske over for at ekskludere det, mens en anden gruppe af lande taler for det modsatte. Den sidste gruppe tilhører Danmark. Jeg har bl.a. sammen med Luxembourg og 9 andre lande taget initiativ til en fælles udtalelse om fossile brændsler. Heri slår vi fast, at TEN-E udgør en "lakmuestest" i forhold til unionens forpligtelse til at indfri målet om klimaneutralitet, og at TEN-E fremover ikke må støtte investeringer i fossil energiinfrastruktur. Vi håber, at en så bred koalition kan lægge et betydeligt pres på forhandlingerne.

Regeringen lægger desuden stor vægt på at fastholde TEN-E's grænseoverskridende karakter. Det vil sige, at TEN-E fremover skal vedblive med kun at omhandle og understøtte infrastrukturprojekter, der involverer flere lande.

Regeringen lægger stor vægt på, at TEN-E fremover understøtter en koordineret udvikling af infrastruktur til havs. Det skal inkludere en net-planlægning, der kan være med til at integrere offshore-udbygning med planlægningen på land – og dermed vil styrke samarbejdet om udbygningen med vedvarende energi på søterritoriet. Set fra et dansk perspektiv er dette et vigtigt element i relation til bl.a. energigrønerne, som udgør flagskibe for det regionale samarbejde om havvind i Nordsøen og Østersøen.

Regeringen lægger vægt på, at forslaget støtter udviklingen af en europæisk infrastruktur dedikeret til transport af brint. Brint er på mange måder det "nye grønne". Brint spiller en stor rolle i den grønne omstilling og for sektorer som tung transport og søfart, som er svære at elektrificere.

Regeringen arbejder desuden for, at TEN-E skal fremme sektorintegration. Det er vigtigt, at forslaget ikke medvirker til en opdeling i undergrupper og kategorier, som kan risikere at føre til uhenigtsmæssig silotænkning.

Endelig kan jeg nævne, at regeringen arbejder for at forenkle beregningsmetoden for omkostningsfordeling og rapporteringsforpligtelserne. Den nuværende beregningsmetode er relevant, men meget kompleks. Der bør derfor ses nærmere på denne.

Søren Søndergaard: Nu er det jo det talte ord, der gælder, og for det skal ministeren have ros – der blev brugt helt gængse betegnelser. Sammenlignet med det skrevne notat er det et stort fremskridt. Jeg er bekendt med det at få lagt noget skrevet foran sig, som man ikke synes rammer helt rigtigt. F.eks. har jeg fået et spørgsmål med, som jeg skal stille ministeren, og det starter på denne måde: "Enhedslisten vil gerne takke regeringen for at have arbejdet målrettet for, at naturgasprojekter ekskluderes fra listen. Det er et forbilledligt arbejde." Det kunne jeg jo aldrig have fundet på at sige. Men nu er det læst op. Heldigvis fortsætter det således: "Det undrer mig dog, at regeringen samtidig ikke ser noget problem i at fortsætte med Baltic Pipe-projektet og naturgasledningen til Nordic Sugar, der begge er naturgasprojekter. Kan regeringen forstå, hvis nogen vil anse det for at være dobbeltmoralsk?"

Jeg finder regeringens udlægning af naturgassagen rigtig, og jeg finder også vurdering af den stærke alliance rigtig. Men hvad vil der ske, hvis der alligevel ender naturgasprojekter og fossilbrændselsprojekter på listen? Kan regeringen sige noget om, hvad der så vil være af muligheder?

Rasmus Nordqvist: Jeg vil indledningsvis give udtryk for den samme ros. Det er en rigtig god position, regeringen har indtaget, og det er godt at se, at regeringen faktisk har været aktiv i sagen. De forskellige positioner i Rådet bekymrer mig imidlertid lidt. Jo, man står i en stærk coalition, men der synes at være en lige så stærk gruppe af lande, der trækker i den anden retning. Det drejer sig ikke så meget om mandatet, som jeg synes ligger fint. Det er snarere forhandlingspositionen. Kunne man forestille sig måder at gå mere proaktivt til at få overbevist nogle af de lande, som trækker den anden vej? Jeg tænker særligt på, at man nu har indledt arbejdet med den store genopretningsfond, samt på de muligheder "Klar til 55" åbner for. Overvejer man i den stærke gruppe af lande, som Danmark indgår i, hvordan man via investeringer kan hjælpe de andre og på den måde få dem til at ændre holdning frem for at gøre det til en positionskamp?

Klima-, energi og forsyningsministeren: Til Søren Søndergaard: Den største forskel på Lollandsprojektet og i det hele taget de projekter, som vil kunne falde ind under TEN-E, er, at Lollandsprojektet er et nationalt projekt, mens det, vi drøfter her, i sagens natur er projekter, der involverer flere lande. Jeg vil ikke afvise den teoretiske situation, hvor vi kunne have været mere positivt indstillet over for gas på europæisk niveau, end vi er nu – f.eks. hvis der havde været tale om en stor udbredelse af projekter à la Lollandsprojektet, hvor hele ideen jo er at udfase naturgas til fordel for biogas i en produktion, som ikke kan elektrificeres.

Så vidt jeg husker, er der omkring 107 sukkerfabrikker i Europa, og ingen af disse er elektrificeret. Hvis ikke sukkerfabrikkerne på Lolland og Falster var blevet tilbudt alternative løsninger, havde de med meget stor sandsynlighed været nødt til at flytte til et andet land, fordi de inden længe skal leve op til nye EU-emissionsstandarder. Det er godt, at de skal det, for det betyder, at de skal væk

fra kul og olie. Men alternativet kunne ikke være el; ergo blev vi nødt til at vælge mellem, at de flyttede til andre europæiske lande – altså på den ene side et lækageproblem og på den anden side et stort omkostningsproblem for en allerede hårdt prøvet del af Danmark, når det kommer til beskæftigelse – eller vælge en løsning, som allerede på kort bane vil føre til betragtelige CO₂-besparelser, som bliver endnu større på langt sigt, da vi inden for en overskuelig årrække har en grøn skatsektor i Danmark.

Beslutningen om Baltic Pipe blev truffet af en tidligere regering og hører under et tidligere program. Jeg er ikke bekendt med historikken – jeg ved sågar ikke, hvad Socialdemokratiet mente, da det blev besluttet, hvordan TEN-E skulle indrettes. Desuden kender I jo beslutningsprocessen omkring Baltic Pipe og de tilladelser, der blev givet, bedre end mig. Men det er vist ikke nogen hemmelighed, at det i høj grad foregik under radaren, da beslutningen blev truffet af den daværende regering. Der var i hvert fald ikke megen involvering af Folketinget.

Jeg kan ikke vide, hvordan vi ville have stillet os i den konkrete sag, hvis Socialdemokratiet havde haft regeringsmagten på det tidspunkt, men jeg kan sige, at vi aldrig vil træffe så store beslutninger uden at involvere Folketinget. Det er nok det klogeste, jeg kan sige om den sammenhæng. Det er et fair politisk spørgsmål, men har jo ingen sammenhæng med det, vi skal tage stilling til her. Jeg tænker dog, vi er enige om, at vi helst ikke skal give penge til gasinfrastrukturen på tværs af grænserne, hvis den danske position vinder i denne sag.

Det bringer mig så til Rasmus Nordqvists betragtninger om, hvordan man får overbevist de andre lande. Jeg tror ikke, at jeg kan sige så meget mere, end at vi har dannet denne koalition, og at vi – som vi tidligere har haft held med – er gået sammen med andre lande og på forhånd har skrevet et indlæg til en europæisk avis. Det er godt, for det betyder, at der er afmærket nogle positioner, før vi overhovedet er gået ind i forhandlingslokalet.

Når det er sagt, er der dog ingen tvivl om, at der også er meget stærke kræfter på den anden side, primært østeuropæiske lande. Det følgende skal ikke tolkes, som om jeg er enig med de lande; jeg vil blot forsøge at nuancere debatten en lille smule ved at sige et par ord om, hvorfor de har indtaget den position, de har. De fleste af dem er jo i gang med den meget store opgave, det er at foretage en grøn transformation af deres energisystemer. Det er en betragtelig større udfordring end den, vi står foran, al den stund de er mere afhængige af kul. Et land som Polen skal gå fra at have 78 pct. af deres el fra kul ned til et spænd i 2040, hvor den nederste del af spændet er 11 pct., hvis jeg ikke husker forkert. Det er en enorm udfordring, og det er selvfølgelig derfor – det er ikke et argument for at investere tungt og massivt i andre fossile brændsler, som så kan binde investeringer i årtier ude i fremtiden – at de nogle steder også har brug for naturgas som en overgangsteknologi. Det ændrer ikke ved, at EU efter vores mening bør indrette den grænseoverskridende til at være baseret på vedvarende energi, ikke mindst fordi gode analyser fra Kommissionen viser, at det godt kan lade sig gøre uden naturgas.

Derfor vil min tilgang på mødet og til de forhandlinger, der kommer til at foregå ude i kaffebarene, ikke være baseret på en konfrontatorisk strategi. Det får man næsten aldrig noget godt ud af. Det vil i stedet være en tilgang, hvor jeg først og fremmest vil lytte og være forstående over for de andres udfordringer, men samtidig forsøge at fremføre, at man kan finde andre løsninger. Her vil jeg selvfølgelig trække på det rigtig gode samarbejde, som vi bl.a. har med Polen. Danmark er jo en

vigtig partner for dem, når det handler om energieffektivitet – f.eks. har vi samtaler med dem om et muligt energisamarbejde.

Derudover må vi nok sætte vores lid til, at Kommissionens analyser, som er saglige og grundige, også kan få en vægt. Når det er stor vægt og ikke afgørende vægt, jeg lægger i forhandlingsoplægget, er det selvfølgelig, fordi man ikke kan afvise, at det ender et sted, hvor vi egentlig ikke synes det skal ende. I det tilfælde ville jeg ikke anbefale at stemme imod det hele, fordi der på bundlinjen ingen tvivl er om, at det er en enorm forbedring og meget vigtigt for Danmark med hensyn til udbygning af vedvarende energi og mulighederne for at hjælpe resten af Europa med at udbygge vedvarende energi.

Det kommer måske til måske at lyde en smule negativt. Vi skal jo minde hinanden om, at det samlet set faktisk er rigtig godt. Det er et billede på, at vi er kommet ret langt i EU, og at den nuværende Kommission på dette spørgsmål mindst talt ikke minder særlig meget om nogen af de senere årtiers kommissioner. Der er virkelig kommet andre boller på suppen i Bruxelles. Jeg siger ikke, at alt er perfekt i Kommissionen – jeg siger blot, at de er gået fra ofte at være med til at blokere til rent faktisk at være den drivende kraft i mange af processerne. Desuden er Danmark jo enige med Kommissionen i langt de fleste spørgsmål, hvilket alt andet lige selvfølgelig stiller os bedre i forhandlingerne.

Kim Valentin: Af min gamle morfar lærte jeg, at man skal rose, når der er grund til at rose. På den anden side sagde han også, at man ikke må rose for meget, da det ende med at give den modsatte effekt af, hvad man ønskede. Det er dejligt at opleve, at der bliver lyttet til, hvad vi siger i udvalget. Det vil uden tvivl gøre arbejdet lettere, når vi i fremtiden skal tage stilling til svære sager. Venstre støtter regeringens forhandlingsoplæg.

Rasmus Nordqvist: Jeg er helt enig i, at man ikke skal anlægge en konfrontatorisk linje – man skal snarere udvise forståelse for den udfordring, som de pågældende lande står i. Efter min mening bør man ud over direktivet være åben over for at se på, hvilke andre muligheder der er for at få opfyldt investeringsbehovet i forbindelse med omstillingen. Det kan have en meget positiv virkning for beskæftigelsen i de lande, hvor der er brug for det, og dermed hjælpe økonomien i hele Europa.

Men jeg tror egentlig bare, at det er vigtigt at se det som et fælles projekt. Vi har jo heldigvis taget vigtige skridt med genopretningsfonden, som der er kommet vigtige ting ind i. Men man må ikke tro, at alt er gjort med det. Når jeg taler med eksempelvis polske politikere, fornemmer jeg nemlig ikke, at de ikke vil omstille; det er blot vanskeligt for dem at se til enden af den proces, de står over for. Det skal de have hjælp med, og dette er en opfordring til det.

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Jeg vil ikke afvise, at man kan hjælpe dem på andre måder. Jeg kan ikke pege på noget konkret, og det skyldes primært, at Kommissionen endnu ikke har fremlagt "Klar til 55"-pakken. Det sidste, jeg har hørt, er, at den kommer medio juli.

Jeg vil heller ikke afvise, at man i forhandlingerne kan gøre gældende, at velvilje fra deres side vil blive mødt med velvilje fra vores side, og at tingene jo hænger sammen. Men det er nødt til at ske på foranledning af Kommissionen, da kun de har overblikket i den forbindelse. Medlemslandene kender jo som udgangspunkt ikke indholdet af pakkerne endnu.

Når det er sagt, er det dog efter min mening rimeligt at påpege, at der efter EU's budgetforhandlinger i juli sidste år blev afsat betragtelige midler til netop de østeuropæiske lande, og at disse midler var bundet op på at understøtte den grønne omstilling. På den måde kan man sige, at de fik pengene, for at vi senere kunne stille krav til gengæld. På den måde synes jeg egentlig, at vi har leveret det, vi burde. Vi har en rimelig sag. Desuden har vi, som landet ligger nu, faktisk et blokerende mindretal, og derfor vil vi nok – selv om vi selvfølgelig vil være søde, rare, imødekommende og forstående – insistere på at holde det i forhandlingerne. Det er ikke det samme som at love, at det ender der, hvor vi gerne vil have det – men blot for at give udtryk for min position i forhandlingsspillet.

Den fungerende formand konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Nye Borgerlige havde ytret sig imod det.

2. En brintstrategi for et klimaneutralt Europa

– Politisk drøftelse

KOM (2020) 0301

Rådsmøde 3801 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Det portugisiske formandskab lægger op til, at ministrene skal have en politisk drøftelse om strategien på rådsmødet. Kommissionen lancerede sidste sommer strategien, der skal være med til at understøtte den grønne omstilling, og som udgør Kommissionens køreplan for udviklingen af værdikæder for brint på EU-niveau.

Regeringen støtter generelt Kommissionens brintstrategi. Regeringen er enig i, at der skal sættes et særligt fokus på vedvarende brint og Power-to-X-teknologier i EU-regi, da dette kan bidrage til den grønne omstilling, primært i sektorer, der er svære at omstille til vedvarende energi.

Det er også med det sigte, at regeringen aktivt er gået ind i arbejdet med den europæiske brintalliance. Og senest i forhold til at deltage i et fælleseuropæisk projekt om grøn brint – et såkaldt IPCEI-projekt – der har til formål at fremme store udviklingsprojekter for brint og Power-to-X (PtX), og som kan komme hele Europa til gavn. En stærk transportsektor, en stor produktion af vedvarende energi, et robust forskningsmiljø og en lang tradition for at samarbejde på tværs betyder, at dansk erhvervsliv har et stort potentiale for at bidrage til udviklingen af grønne brændstoffer som brint.

Regeringen lægger desuden i relation til brintudviklingen i EU vægt på at få integreret de forskellige energi- og forsyningssektorer bedre og få udnyttet de synergier, der er mellem el, gas og fjernvarme. En videreudvikling af de europæiske energisystemer kræver elektrificering, lagring og sektorintegration. Der er helt sikkert et stort potentiale i at tænke flere forskellige sektorer sammen, hvis vi skal nå vores klimaambitioner.

Kim Valentin: Danmark er jo en slags foregangsland, når det kommer til PtX. Kan ministeren fortælle lidt om, hvordan vi agter at prioritere nationale midler til det? Det behøver ikke at være en lang snak, bare en smule.

Hvilke forventninger har regeringen til strategien for bæredygtig og smart mobilitet, og hvilken rolle kommer brint til at spille i den strategi? Min forventning er, at brint ud fra en investeringsmæssig betragtning kommer til at betyde en del – når vi ser på, hvor pengene ryger hen i finansmarkedet. Så det er ret spændende, hvad nationalstaterne egentlig vil investere i brint i de kommende år.

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Foreløbig er der i hvert fald tre kilder til finansiering af PtX. Den tidligere regering afsatte midler i finansloven til demonstrationsprojekter om PtX i Danmark af en vis størrelse. Så de penge er allerede ude at arbejde. Den anden kilde er de mindst 750 mio. kr., som vi afsatte i Klimaaftalen for energi og industri mv. i 2020. Det er penge, som kommer fra salg af overskydende VE-kreditter til Holland, og som er øremærket til PtX efter aftale med Holland. Dertil kommer, at vi p.t. forhandler om at bidrage til det såkaldte IPCEI-projekt, altså den mulighed, som EU har åbnet for, som betyder, at lande kan gå ind og støtte projekter på en måde, som under normale omstændigheder vil være umuligt, fordi det ville blive betragtet som statsstøtte. Det er en ret stor chance for at få kickstartet den nødvendige udvikling af grøn brint i Europa. Og vi

taler altså ganske store milliardbeløb på europæisk plan. Dog er det for tidligt at sige, hvor stort et støtteloft vi kommer til at kunne byde ind med – partierne forhandler endnu. Men vi har en ambition om, at det skal være et højt beløb. Over den næste tid vil der i EU foregå en proces, hvor de danske projekter bliver parret med udenlandske partnere. Når det er faldet på plads, og Kommissionen har truffet beslutninger, vil vi vide, hvor meget af det loft, vi har meldt ind, der vil være brug for. Vi håber selvfølgelig, at det vil blive det hele, men det kan ende med at blive lidt mindre.

Alt i alt er der altså lagt op til nogle betragtelige investeringer i PtX i de kommende år. Hvordan vi så skal forvalte de midler og udmønte de aftaler, der er indgået, er endnu for tidligt at sige. Det kommer vi tilbage til på den anden side af sommerferien og i løbet af efteråret, når der skal laves en egentlig PtX-strategi. Husk på, at PtX-strategien jo også skal ses i sammenhæng med CCU-strategien, fordi en del – ikke alle – af de teknologier, vi taler om, har brug for CO₂. Man skal til-sætte CO₂ til brint for at kunne få nogle af disse brændstoffer. Derfor er det ikke helt ligegyldigt, hvordan vi indretter vores CCU-strategi, og det bliver vi selvfølgelig nødt til at gøre først.

Endelig er der selvfølgelig en sammenhæng med biomassestrategien. Vi vil jo i Danmark gerne ud-fase brugen af biomasse – i hvert fald store dele af den. Om lidt står vi desuden i en situation, hvor vi har brug for såkaldt "grøn CO₂" – det er ikke et udtryk, jeg bryder mig om. Der skal som sagt bruges CO₂ i nogle af processerne. Men i stedet for, at CO₂ kommer fra afbrænding af fossile kilder, kan man jo få CO₂ fra afbrænding af biogene kilder som affald eller biomasse. På den måde ville man faktisk have negative emissioner. Det skal vi jo også have med i vores overvejelser.

Hvad angår strategien for bæredygtig og smart mobilitet, er det klart, at der foregår stor teknologisk udvikling, faktisk i så høj grad at vi ikke er helt sikre på, hvor det kommer til at gå hen. Det gælder særligt for den tunge transport. De fleste kan nok godt se, hvor det går hen for den lette vejtransport: Der er tale om en markant elektrificering. Vi kan nok også nogenlunde tegne kurvene på europæisk plan. Men når det gælder den tunge transport, kan den ene ekspert den ene dag overbevise mig om, at brint er løsningen, mens den næste ekspert den næste dag kan overbevise mig om, at elektricitet er løsningen. Det kan altså virkelig gå flere veje. Formentlig ender det nok med at blive en blanding. Men det kan også blive andre alternativer, f.eks. elektroniske brændstoffer.

Der kommer altså helt sikkert til at ske spændende ting. I al ubeskedenhed har vi jo i Danmark foretaget det kloge træk at fokusere på CO₂-fortrængning – jeg tør godt kalde det klogt, for der var et bredt flertal bag det. I stedet for at "pick the winners" – som i visse tilfælde kan være en god idé – dog helst når det handler om at støtte direkte produktion – så vurdere ud fra CO₂-fortrængningseffekten. Dermed er vores tilgang til det jo teknologineutral. Og det giver forhåbentlig de rigtige incitamenter til at få støttet udviklingerne.

Men mobilitet kan muligvis tolkes bredere. Jeg har nævnt tung transport, men der er jo også skibe og fly. For skibe taler man jo også om en udvikling af PtX-brændstoffer, som forhåbentlig kommer til at gå hurtigt. Mærsk har proklameret, at de om ganske få år vil have det første skib, der sejler på PtX. Desuden har de danske rederier en overordnet målsætning om, at det på et tidspunkt skal gælde for alle skibe. Derudover findes der en ny teknologi, der indebærer at installere CCS-anlæg direkte på skibene, hvilket er en anden snak. Der foregår altså i øjeblikket meget interessant udviklinger på dette område.

Hvad angår fly, er det primære udviklingsspor for øjeblikket også PtX, men der forskes stadig i at udvikle elfly. Når elfly blev nævnt på internationale konferencer for blot et år siden, var det stadig med et smil på læben, fordi et elfly for at kunne flyve stadig skulle ledsages af to-tre andre fly med batterier. Men i mellemtiden har udviklingen af batteriteknologi jo virkelig taget fart. Jeg tør ikke længere sige, at vi ikke har elfly om ganske få år. Det er muligt at producere dem, og at det kan lade sig gøre på rentabel vis, hvor der endda bliver plads til andet end batterier på flyene, tror jeg faktisk er realistisk nu. Det ville jeg ikke have troet for et år siden.

Victoria Velasquez: Søren Søndergaard fortalte mig, at brint åbenbart har været debatteret blandt røde, kritiske samfundsdebattører i hundrede år. Det er lang tid, så måske er det på tide, at der sker noget på området nu. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan det står til med IPCEI. Det er jo noget, som vi følger med spænding.

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Jeg ved ikke, om jeg yderligere kan supplere det, jeg sagde tidligere, eftersom forhandlingerne stadig foregår. Vi forhandlede endnu i morges, og vi gør det nok igen i morgen tidlig – med bl.a. spørgerens parti. Selv om man ikke må referere fra lukkede forhandlinger, kan jeg godt sige, at jeg synes, forhandlingerne går godt. Der er bred opbakning i Folketinget til synspunktet om, at dette er en ret unik chance for at få investeret i udviklingen af teknologi og de produktionsfaciliteter, vi har behov for. Det, vi rent konkret sidder og bokser med, er at finde finansieringskilder. Igen uden at referere for meget kan jeg sige, at vi jo skal genbesøge nogle tidligere indgåede aftaler, således at vi måske kan omfordele nogle midler, da de vil være brugt kloget på dette område.

Mere overordnet kan jeg sige om projektet, at regeringen på den ene side faktisk ikke er særlig stor tilhænger af statsstøtte, medmindre det drejer sig om statslig subsidiering af udviklingen af teknologi og vedvarende, grøn energi – i hvilket tilfælde regeringen er meget stor tilhænger. Men det nok er en meget god idé, at det foregår inden for de gældende statsstøtteregler. Ellers kræver det ikke megen fantasi at forestille sig, hvad der vil ske med et lille land i konkurrence med nogle meget store lande.

Når vi så alligevel er så store tilhængere af dette, er det jo, fordi det er en helt specifik situation, hvor man på europæisk plan er blevet enig om at suspendere de – i gåseøjne – normale statsstøtteregler. Vi foretager så fælleseuropæiske satsninger, hvor man tvinger investorerne ind i samarbejde på tværs af grænser. Jeg siger "tvinger", fordi man ikke kan få pengene, hvis man ikke samarbejder, men "tvinger" er måske alligevel ikke det rigtige udtryk, da virksomhederne jo i langt de fleste tilfælde ønsker at arbejde sammen på tværs af grænser. Nogle har sådan lidt sarkastisk kaldt det "EU goes China", forstået som at EU tit efterligner, hvad Kina gør. Om det er så rammende en beskrivelse, synes jeg måske ikke, men den siger jo lidt om tiltagens størrelsesorden, effektivitet og hastighed, som mildest talt er anderledes end normalt i EU.

For at komme i mål med den grønne omstilling, herunder 55-procentsmålet, skal vi nytænke Europa, og ja, det er bestemt ikke nogen ny diskussion. For hundrede år siden handlede det nok mindre om klima og miljø og mere om, at brint faktisk var en ret effektiv teknologi, når det gælder at få transformeret og lagret energi. Det er det stadigvæk, men nu har det – såfremt det er grøn brint – ovenikøbet en gavnlig effekt for arbejdet med at nå vores klimamål.

Vi skal selvfølgelig huske på, at et tidens store slagsmål handler om, hvordan sikrer os, at det rent faktisk *er grøn brint*. Man kan nemlig sagtens producere brint på en måde, der bestemt ikke er bæredygtig. Elektrolyseprocessen er meget energikrævende, og hvis man til den proces benytter sort energi – i princippet kunne man brænde olie eller kul af for at producere brint – og hvis vi ovenikøbet ikke benyttede overskudsvarmen fra den meget energiineffektive proces, er det en meget dårlig idé. Har man derimod en energieffektiv proces og bruger vedvarende energi, er det en rigtig god idé. Så der er mange nuancer i den debat.

Der er f.eks. også en diskussion om at bruge atomkraft til formålet. Nogle – også folk fra miljøbevægelser – vil sige, at det er en god idé. Andre, herunder Danmark, vil sige, at det er en dårlig idé. Så det er lidt kompliceret.

Victoria Velasquez: Hvordan vurderer ministeren mulighederne for at få den grønne brint til at vinde frem? Jeg tænker især på samspillet med de andre europæiske lande.

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Det er nok for tidligt at konkludere noget endnu, men der er ikke nogen tvivl om, at hovedfokus er på, at det skal være en del af den grønne omstilling. Og det understreger, at det ikke var en komplet ligegyldig kamp, vi kæmpede for 55-procentsmålet. Det afspejler sig jo i al anden politik. Selv neutralitetsmålet, som ligger helt fremme i 2050, begynder bare at blive meget konkret, når al lovgivning nu skal være i tråd med de målsætninger.

Derfor tror jeg – og det kan jo blive mine "famous last words" – at de, der vil argumentere hårdt for den sorte brint – der er forskellige farvekoder som sort, grå, blå og brun brint, men hvis vi nu i denne sammenhæng bruger *sort* for "forurenende" brintproduktion – faktisk vil have ret svært ved at få fremført deres sag i EU's nuværende forhandlingsklima.

Derfor er jeg som udgangspunkt ret fortrøstningsfuld. Tyskland og Frankrig lægger jo op til at investere meget store milliardbeløb i brint, og de har endda begge industrier, som er vanskelige at dekarbonisere – f.eks. petrokemisk industri i Tyskland. Tyskland har desuden lagt op til, at der skal vedtages et noget højere CO₂-reduktionsmål, og hvordan skal de kunne nå i mål med det, hvis de ikke gør det rigtig på en så vigtig del af deres omstillingsstrategi, som brint er?

3. Rådskonklusioner om renoveringsbølgen

– Vedtagelse

Rådsmøde 3801 – bilag 1 (samlenotat side 25)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Rådskonklusionerne tager udgangspunkt i Kommissionens strategi for renoveringsbølgen, hvor der bl.a. lægges op til, at den europæiske renoveringsrate for den nuværende bygningsmasse som minimum skal fordobles fra 1 til 2 pct.

Konklusionerne fremhæver vigtigheden af renoveringsbølgen som et værktøj i den europæiske omstilling til en grønnere bygningssektor, behovet for langsigtede understøttende tiltag, omkostningseffektive løsninger og renovering af offentlige bygninger såsom skoler og hospitaler. Derudover fremhæves behovet for at få implementeret princippet om "energieffektivitet først" og til at udfase brugen af de mindst energieffektive produkter samt andre produkter, der bruger naturgas og fossile brændsler.

Kommissionens strategi om renoveringsbølgen hænger overordnet set godt sammen med regeringens egen dagsorden inden for klima og energi. Regeringen arbejder for en ambitiøs klimaindsats med fokus på omkostningseffektive energieffektiviseringer og dekarbonisering af den eksisterende bygningsmasse, som kan medvirke til at sænke de samlede udgifter til den grønne omstilling. Regeringen arbejder desuden for, at der tages højde for udfasningen af brugen af fossile brændsler i opvarmning, og at EU's tilgang tager hensyn til medlemsstaternes forskellige udgangspunkter. Regeringen kan på den baggrund støtte rådskonklusionerne om renoveringsbølgen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3799 (retlige og indre anliggender) 7.-8. juni 2021

EUU alm. del (20) – bilag 570 (kommenteret dagsorden)

Justitsministeren: Rådsmødet afholdes i Luxembourg. Udvalget har fået tilsendt samlenotater om sagerne på dagsordenen for rådsmødet. Siden oversendelsen til udvalget er punktet om unionsborgerskabsrapporten, punkt 6 i samlenotatet, taget af dagsordenen. Det portugisisk formandskab har dog til sit sidste møde fortsat lagt op til en omfattende og ambitiøs dagsorden med ikke mindre end 14 sager på Justitsministeriets område. Fem af sagerne er omfattet af retsforbeholdet.

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om, hvilken lov der finder anvendelse med hensyn til virkningerne for tredjepart ved overdragelse af fordringer

– *Generel indstilling*

KOM (2018) 0096

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (20) – bilag 563 (udvalgsmødereferat side 254, senest behandlet i

EUU 26/11-20)

Justitsministeren: Det første punkt vedrører forordningen om lovvalg med hensyn til virkningerne for tredjepart ved overdragelse af fordringer. Jeg orienterede senest udvalget om sagen forud for RIA-rådsmødet den 2. december 2020.

Forordningen er omfattet af retsforbeholdet, så den vil ikke finde anvendelse i Danmark. Den kan dog alligevel få betydning for personer og virksomheder i Danmark, hvis der er et grænseoverskridende element i sagen. Der er fortsat ikke enighed om, hvordan forordningen konkret skal udformes, og som det ser ud nu, er det ikke sikkert, om formandskabet vil kunne samle flertal for at vedtage en generel indstilling, som der er lagt op til.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Forordningsforslag om e-CODEX

– *Generel indstilling*

KOM (2020) 0712

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 20)

Justitsministeren: E-CODEX er et IT-system, som muliggør sikker kommunikation mellem medlemslandene i grænseoverskridende civile sager og straffesager.

Forordningen er omfattet af retsforbeholdet, men kan alligevel få betydning for Danmark, fordi Danmark er omfattet af andre retsakter, hvor det fremover må forventes at blive obligatorisk at sende dokumenter elektronisk via e-CODEX. Derfor er Justitsministeriet i dialog med Kommissionen for at finde en løsning, der sikrer, at Danmark kan anvende e-CODEX-systemet.

Kim Valentin: Der fremgår af notatet, at vi bruger 10 mio. euro på dette. Hvad går de penge egentlig til mere nøjagtigt?

Justitsministeren: E-CODEX har i virkeligheden til formål at sikre, at dokumenter og oplysninger kommunikeres sikkert, når man har med civile eller strafferetlige sager at gøre. Pengene går til opbygningen af kommunikationssystemet.

3. Ændring af forordningen om Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder

– *Generel indstilling*

KOM (2020) 0225

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 26)

Justitsministeren: Agenturet rådgiver gennem analyser og forskning EU's institutioner og medlemslande om grundlæggende rettigheder.

Ændringerne i forordningen er af teknisk karakter og udspringer af, at agenturet har foretaget en evaluering for bl.a. at forbedre agenturets effektivitet. Der er generelt bred opbakning til ændringerne blandt medlemsstaterne.

Regeringen er ligeledes generelt positivt indstillet over for ændringsforslaget.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Bekæmpelse af ulovligt indhold online i forbindelse med retsakten om digitale tjenester (DSA)

– Politisk drøftelse

KOM (2020) 0825

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 29)

KOM (2020) 0825 – bilag 4 (Danmarks Radios bemærkninger til forslag til retsakt om digitale tjenester)

KOM (2020) 0825 – bilag 3 (Folketingets udtalelse til Kommissionen)

EUU alm. del (20) – bilag 162 (henvendelse af 12/12-20 fra en række medier vedr. forslag om harmonisering af digitale gatekeepers)

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 1 om regeringens holdning til forslaget om digitale tjenester i relation til mulighederne for at regulere ulovlig udlejning gennem Airbnb, fra erhvervsministeren

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 2 om, hvilke forpligtelser Airbnb vil være underlagt, såfremt forslaget om digitale tjenester vedtages med dets nuværende indhold, fra erhvervsministeren

KOM (2020) 0825 – svar på spm. 3 om mulighederne for at hindre ulovlig udlejning gennem Airbnb, såfremt forslaget om digitale tjenester vedtages med det nuværende indhold, fra erhvervsministeren

EU-note (20) – E 20 (EU-note af 9/2-21)

Rådsmøde 3797 – bilag 4 (beslutningsreferat fra EUU-mødet 20/5-21)

Justitsministeren: Forordningsforslaget blev fremsat i december 2020 og skal bl.a. bidrage til at styrke det indre marked ved at modernisere og præcisere digitale platformes forpligtelser med hensyn til ulovligt indhold. Forslaget er forankret i Erhvervsministeriet, som fra dansk side varetager forhandlingerne i Rådets arbejdsgruppe vedrørende konkurrenceevne og vækst. Når sagen er på dagsordenen for dette rådsmøde, skyldes det, at forslaget har en vis berøring med justitsområdet. Det gælder navnlig spørgsmålet om regulering af ulovligt indhold på nettet.

Flere medlemslande gav i forbindelse med det seneste rådsmøde i marts udtryk for, at man ønskede en mere tilbundsående drøftelse af berøringsfladerne. Jeg forventer derfor, at drøftelsen under rådsmødet vil have fokus på en nærmere afklaring og præcisering af de justitsrelaterede aspekter af forordningsforslaget og forholdet til anden EU-lovgivning på justitsområdet.

Søren Søndergaard: Er det ikke den samme udfordring, vi skal beskæftige os med i forbindelse med samrådet? DSA'en medfører jo, at kompetente myndigheder i nogle lande skal kunne påbyde indhold fjernet. Jeg er ikke helt sikker på, hvilket slags indhold det drejer sig om. Altså om det kun drejer sig om kommercielt indhold, eller om det f.eks. også kan være tekst. Det går jeg ud fra, at det kan. Her kan grundlovsproblematikken vel gøre sig gældende igen. Og den er man så kommet med en løsning på, som udvalget skal diskutere senere – altså den, der drejer sig om terrorrelateret indhold. Hvilken løsning har man tænkt sig i denne forbindelse?

Justitsministeren: I min optik ligner reguleringsregimet på lange stræk en kopi af det, der er på terrorområdet. Vi er opmærksomme på problemstillingen, men det er endnu ikke fuldstændig afklaret, om vi med indholdet af de konkrete bestemmelser igen vil støde på et problem med det

uskrevne grundlovsforbud. Skal vi ikke aftale, at vi vender tilbage til sagen, når vi har fået mere afklaring?

Rasmus Nordqvist: Vi havde DSA'en oppe og vende med erhvervsministeren for 2 uger siden. Sagen er interessant, fordi den handler om, at man vil gå efter ulovligt indhold. Vi har særligt diskuteret artikel 21 – altså 8, 9 og 21 – fordi det af artikel 21 fremgår, at en onlineplatform, såfremt den får kendskab til oplysninger, der giver anledning til mistanke om, at der er begået, bliver begået eller sandsynligvis vil blive begået en alvorlig strafbar handling, som indebærer en trussel mod menneskers liv eller sikkerhed, straks skal underrette de retshåndhævende eller retlige myndigheder i den eller de berørte medlemsstater om sin mistanke og overdrage alle tilgængelige relevante oplysninger. Men dette følger vel de nationale regler. Skal onlineplatformene så kende til 27 forskellige lovgivninger? I givet fald vil det være nogle store juridiske enheder, der skal ansættes. Gælder dette kun de særlig store onlineplatforme, altså de der har berøring med 10 pct. af unionens borgere?

Justitsministeren: Dette hører jo under erhvervsministerens ressort, og derfor kan jeg nok ikke komme meget nærmere end at sige, at det – så vidt jeg har forstået – er præcis de tre artikler, der skal drøftes, altså dem, der stiller krav til onlineplatformene om at give besked til de retshåndhævende myndigheder i de berørte medlemslande, hvis de får mistanke om, at der er foregået noget strafbart.

5. EU's tiltrædelse til EMRK

– Statusorientering

SEK (2010) 0305

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 34)

EUU alm. del (19) – bilag 88 (udvalgsmødereferat side 24 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 4/10-19)

EUU alm. del (18) – bilag 320 (udvalgsmødereferat side 450, behandlet i EUU 30/11-18)

EUU alm. del (09) – bilag 447 (udvalgsmødereferat side 1159 FO, forhandlingsoplæg forelagt 28/5-10)

Ministeren havde ingen indledende bemærkninger til dette punkt, men tog imod spørgsmål fra udvalget.

Søren Søndergaard: Jeg kan ud fra samlenotatet ikke helt gennemskue, hvad situationen er. Baggrundshistorien er, at dette blev lovet i forbindelse med, at Lissabontraktaten blev underskrevet. Der pågik en masse diskussioner, og for at få styr på det lovede man, at EU ville tiltræde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Efterfølgende blev det forhandlet, men uden resultat. Det blev så forhandlet mere, men stadig uden resultat. Dernæst blev der indgået en aftale, og den aftale blev endelig underkendt af EU-Domstolen. Danmark og de andre medlemslande går vel stadig ind for, at vi tilslutter os, men hvordan kan det ske, hvis man accepterer EU-Domstolens præmisser? Det synes ikke at fremgå, at man så at sige vil gøre op med Domstolens præmisser, som jo er rimelig omfattende. På side 38 står der f.eks.:

For det andet kræver EMRK, at medlemslandene kontrollerer de øvrige medlemslandes overholdelse af de grundlæggende rettigheder. EU-Domstolen peger på, at dette risikerer at underminere det EU-retlige princip om gensidig tillid mellem EU-landene. De kan, ifølge Domstolen, bringe den ligevægt, som Unionen er baseret på samt EU-rettens autonomi i fare.

Rent faktisk står der vel, at Domstolen anfægter, at man kan rejse spørgsmålstegn ved forholdene i en anden medlemsstat. Ellers forstår jeg ikke teksten på side 28. Men i så fald er det jo en relativt stor ting. Hvordan forventer man at komme videre i processen, når der foreligger en sådan kendelse fra Domstolen?

Justitsministeren: Forhandlingerne om EMRK har vi drøftet et par gange, men bare for at repetere: Der er nedsat en forhandlingsgruppe til lejligheden, som består af de Europarådets 47 medlemsstater samt en repræsentant fra Kommissionen. Gruppen har udfærdiget et juridisk instrument, der skal angive linjen for EU's mulighed for at tiltræde EMRK. Denne er opdelt i fire hoveddele, hvoraf den tredje vedrører det EU-retlige princip om gensidig anerkendelse mellem medlemsstaterne. Det er altså et af dem, som man er relativt langt med i forhandlingerne. Man er dog ikke færdig med forhandlingerne, da nogle dele stadig udstår.

Søren Søndergaard spørger, hvordan man kan tiltræde EMRK under accept af EU-Domstolens præmisser. Det er et rigtig interessant spørgsmål. Som jeg har forstået det, er problemets kerne, at

EU-Domstolens fortolkning ikke kan stilles i tvivl andre steder i EU-systemet, men at de to retssystemer alligevel skal kunne tilpasses hinanden: Præmisserne gør det med andre ord svært at få enderne til at mødes.

Søren Søndergaard: Men hvor står vi reelt med EMRK? Det har været diskuteret i mere end 11 år. Der står rutinemæssigt, at Danmark går ind for det, og der står ligeledes rutinemæssigt, at de andre lande går ind for det. Er man i virkeligheden tættere på at nå til en aftale nu, og hvad er det i så fald, der gør, at man tror, at man er tættere på at få en aftale, når nu Domstolens udtalelse står ved magt? Når Domstolen meget klart siger "Vi er den eneste fortolker af EU-lovgivning – traktaten TEUF. Det kan ikke fortolkes af andre" bliver det svært at se, hvordan man så skal kunne underlægge sig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Hvis ministeren siger, at forhandlingerne stadig pågår, men at der nok ikke sker noget før om mange år, vil jeg nok i virkeligheden være mere afklaret, end hvis han siger – som der synes at blive lagt op til her – at man er på vej mod en eller anden form for konklusion. Fordi det, man så kunne være på vej til, er jo, at Europarådet går med til ikke at være højeste dommer på området, hvilket i min optik ville være en svækkelse af Europarådet. Så kan man pludselig forestille sig, at der kunne ske en statsdannelse, der måske ikke hedder EU, men som hedder den russisk-hvide-russiske union, som kunne stille et lignende krav. Det kunne med andre ord skabe præcedens.

Justitsministeren: EMRK-ratifikationsprocessen er meget uklar. Hvis jeg bare kunne sige, at EMRK bare måtte rette ind, ville det dog være noget at stå på, men så god er verden desværre ikke. Forhandlingerne mellem EU og 27 medlemsstater og Europarådet blev genoptaget sidste år, og rigtig meget er stadig uafklaret. Det er langt fra sikkert, at der kan opnås enighed om en ny traktat, hvor samtlige af Domstolens indsigelser imødekommes. Grundlæggende har du jo ret i, at det vil indebære nogle komplikationer, hvis EMRK-systemet overordnes EU-systemet, for i så fald vil den regulering, som man fremover ønsker at vedtage i EU-regi, så skulle underordnes den fortolkning, som der måtte komme af EMRK-traktaten og omvendt.

Hvis EMRK skal underordne sig en ny tredjepart, vil systemet jo erodere. I virkeligheden ville et medlemsland for den sags skyld jo også kunne lade være med at rette ind, hvis det i tilfælde af modstrid mente, at dets egen opfattelse var vigtigere. Derfor er denne sag så uhyre kompleks, og selv om det kan være svært at se, arbejder man altså stadig på at få det til at lykkes med at sikre opfyldelsen af alle EU-Domstolens præmisser for at kunne tiltræde traktaten. Men jeg tror ikke, det kommer ske i den nærmeste fremtid.

6. Rådskonklusioner om EU's Unionsborgerskabsrapport 2020

– Vedtagelse

KOM (2020) 0730

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 43)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Rådskonklusioner om beskyttelse af sårbare voksne i grænseoverskridende situationer

– Vedtagelse

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 47)

Justitsministeren: Regeringen er generelt positiv over for tiltagene i rådskonklusionerne og støtter derfor op om vedtagelsen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

8. Forhandlinger mellem EU og USA om adgang til e-beviser

– Statusorientering

KOM (2019) 0070

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 51)

Ministeren havde ingen indledende bemærkninger til dette punkt, men tog imod spørgsmål fra udvalget.

Kim Valentin: Hvad er forskellen på indholdsdata og ikke-indholdsdata? Det fremgår ikke af notatet. Er det muligt at få indgået den bilaterale aftale mellem EU og USA om e-beviser?

Justitsministeren: Til min besvarelse vil jeg trække lidt på, hvordan det i øvrigt plejer at se ud. Normalt er det sådan, at ikke-indholdsdata f.eks. er, når politiet til brug for en efterforskning undersøger, hvornår en mobiltelefon har været på hvilke master. Det er ikke indholdsdata, for den identificerer blot, at der er nok en vis sandsynlighed for, at en person f.eks. har befundet sig i København og ikke et eller andet sted på Fyn, hvor der er begået et mord. Det vil sige, at det er ikke-indholdsdata, når det gælder hvem, der taler med hvem, og hvor de taler fra.

Indholdsdata er indholdet af en kommunikation, f.eks. hvad der står i en mailkorrespondance. Det er en klassisk sondring inden for jura, i den forstand at det fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt er mere problematisk at hente data om, hvad der er sagt, end det er at konstatere, hvor noget er blevet sagt.

9. Forhandlinger om 2. tillægsprotokol til Europarådets Budapestkonvention (e-beviser)

– Statusorientering

KOM (2019) 0071

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 55)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

10. Europæiske anklagemyndighed (EPPO)

– Statusorientering

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 58)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

11. Nøgleelementer for anklagemyndigheder, herunder hvad angår retligt samarbejde i straffesager

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 61)

EUU alm. del (182) – bilag 60 (notat af 9/7-19 om status for EU-Domstolens sager)

EUU alm. del (18) – bilag 720 (notat af 24/5-19 om status for EU-Domstolens sager)

EUU alm. del (18) – bilag 512 (notat af 14/3-19 om status for EU-Domstolens sager)

Justitsministeren: Den næste meningsudveksling vedrører EU-Domstolens udlægning af begrebet "kompetent judiciel myndighed", som anvendes i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre. Nærmere bestemt går spørgsmålet på, om en anklagemyndighed kan betragtes som en "kompetent judiciel myndighed" i rammeafgørelsens forstand.

Dansk ret er allerede i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis, fordi et bredt flertal i Folketinget vedtog en ny udleveringslov i februar 2020, hvorefter det har været domstolene – og ikke anklagemyndigheden – der i Danmark er den "kompetente judicielle myndighed". Det er således i Danmark domstolene, der træffer afgørelse om at udstede en europæisk arrestordre og om udlevering.

Selv om dansk ret følger EU-Domstolens praksis, er regeringen naturligvis positiv over for tiltag og drøftelser, der har til formål at sikre den kompetente myndigheds uafhængighed – og således retssikkerheden for de involverede parter.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

12. Forordningsforslag om ændring af Europol-forordningen

– Statusorientering

KOM (2020) 0796

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 64)

EUU alm. del (20) – svar på spm. 192 om, hvor mange årlige opslag politiet har foretaget i Europols systemer fra 2015 til 2020, fra justitsministeren

EU-note (20) – E 35 (EU-note af 21/4-21)

Justitsministeren: Endvidere vil der også blive givet en statusorientering om Kommissionens forslag til ændring af Europol-forordningen, som skal styrke Europols mandat på en række områder.

Som bekendt deltager Danmark på grund af retsforbeholdet ikke i forordningen. I stedet har vi en aftale med Europol fra 2017 om operativt og strategisk samarbejde. Udviklingen af Europol kan få betydning for Danmarks samarbejde med agenturet og er derfor interessant i en dansk sammenhæng. Fra regeringens side er vi ikke i tvivl om, at Europol spiller en afgørende rolle i bekæmpelsen af alvorlig grænseoverskridende kriminalitet. Det europæiske samfund står over for et komplekst og omskifteligt kriminalitetsbillede, hvor nye teknologier i stigende grad bliver brugt til kriminelle aktiviteter på tværs af de europæiske grænser. Derfor støtter regeringen, at Europol skal udvikle sig og følge med tiden.

Det er bl.a. positivt, at Europol i endnu højere grad skal kunne drage nytte af analyser af store og komplekse datasæt. Datadrevet kriminalitetsbekæmpelse er et afgørende værktøj for politiet, og analyser af store og komplekse datasæt kan både bidrage i efterforskning og forebyggelse af kriminalitet. Derfor er det helt afgørende, at Europol kan udføre denne type arbejde og understøtte kriminalitetsbekæmpelsen i hele EU.

Justitsministeriet er i øvrigt ved at afklare forslagets nærmere betydning for Danmark. Generelt vil jeg dog sige, at det er regeringens tilgang, at både EU og Danmark vil kunne drage stor nytte af et styrket Europol. Jeg ser derfor også frem til de fortsatte forhandlinger om forslaget og vil tage statusorienteringen til efterretning.

Kim Valentin: Selv om mødet i dag består af mange små punkter, kunne det blive et rigtig vigtigt møde, hvis ministeren og jeg aftalte, at det var på tide at få drøftet retsforbeholdet for alvor. I dag har vi rundet hele 400 gange, hvor Danmark har benyttet sig af retsforbeholdet. 400 gange. Måske er dette en markering, hvor jeg endelig kan få ministeren til at indse, at det er for mange gange, og at vi igen bør spørge Danmark, om ikke retsforbeholdet er til hinder for, at vi kan drage fuld nytte af EU-samarbejdet. Hvad siger ministeren til det?

Søren Søndergaard: Jeg synes, den fungerende formand bør passe på med at skræmme befolkningen. Dette er jo et åbent møde, og det kan være, at utrygheden breder sig i de små hjem. Det er måske ikke helt fair, nu når sommeren endelig har indfundet sig.

Der står i notatet, at man arbejder for en styrkelse af Europols mandat, og i forslaget lægges der bl.a. op til, at Europol skal styrke samarbejdet med private parter og tredjelande, samt at Europol skal kunne behandle store og komplekse datasæt. Det er de overordnede træk. Hvis man så går

ned i detaljerne, står der f.eks. på side 65 "herunder muligheden for, at Europol kan overføre personoplysninger til private parter i medlemsstater eller stater, der har samarbejdsaftaler med Europol, der tillader udveksling af personoplysninger." I hvilke konkrete situationer vil Europol udlevere personoplysninger til private parter? Hvad er grundlaget for det?

Europol har fået kritik af Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse, af Europa-Parlamentet og til en vis grad også af JPSG, som er det udvalg, der er nedsat at kontrollere Europol, og hvor Danmark jo har siddet. Kritikken går på udvekslingen af store datamængder. Hvad er regeringens holdning til denne kritik, når nu man går ind for, at der skal være endnu mere udveksling af oplysninger? Er forklaringen så enkel, at regeringen bare anser datatilsynets kritik for at være overflødig?

Justitsministeren: Til Kim Valentin: Det er sandt, at retsforbeholdet giver en række udfordringer for politiet, men vi har jo en årlig debat om relationen til Europol. Desuden må man sige, at vi gør, hvad vi kan, for at finde løsninger på de udfordringer, som retsforbeholdet giver, og for at bibeholde det gode og effektive samarbejde med andre myndigheder.

Til Søren Søndergaard: Det drejer sig om, når kriminelle bruger f.eks. grænseoverskridende kommunikationstjenester eller banktjenester. I forslaget er det nærmere reguleret, hvornår man kan udveksle oplysninger. For det første skal der foretages en konkret vurdering i hver enkelt sag, og for det andet det jo være strengt nødvendigt. Det er vigtigt at holde sig for øje, at der skal være tilstrækkelig beskyttelse mod misbrug. Oplysningerne skal håndteres korrekt og de skal have den fornødne kvalitet eller validitet.

Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse har rettet kritik mod Europol vedrørende behandlingen af de store datasæt, og det prøver man nu at imødegå med dette forslag, som gerne skulle styrke databeskyttelsesrammen. Og det er jo rigtigt, at der skal være balance mellem brugen af data til at bekæmpe kriminalitet og selve databeskyttelsen. I Europol-aftalen fremgår det, at en række konkrete bestemmelser i Europol-forordningen automatisk vil gælde for Europol-aftalen. Det er bl.a. nogle af de bestemmelser, som styrker databeskyttelsesrammen. Så der skulle være forsøgt at tage højde for situationerne, hvor man overfører data for at kunne ramme nogle af de kriminelle, som vi ikke kan få ram på i dag.

Søren Søndergaard: Men i hvilke konkrete situationer har Europol behov for at udveksle private dataoplysninger? Kan vi ikke komme det nærmere med et eksempel fra den virkelige verden?

Kim Valentin: Hvornår forventer man at være i stand til at vurdere omfanget af Danmarks øgede økonomiske bidrag i denne sammenhæng?

Løser forslaget de såkaldte "big data challenges", som Den europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse peger på i sin rapport af 17. september 2020?

Hvad er der kommet ud af de foreløbige samtaler, som regeringen har haft med Kommissionen, om forslagets betydning for den danske Europol-aftale fra 2017? Det ligger i forlængelse af det, jeg sagde før. Hvis ministeren kan nøjes med at sige, at det bare kører videre, og der ingen problemer er, er det jo én ting. Men hvis tingene er blevet mere komplicerede, kunne det måske flytte på regeringens holdning til retsforbeholdet og den drøftelse, vi skulle have om det.

Justitsministeren: Søren Søndergaard spørger, hvornår Europol kan have behov for at give private oplysninger. Som jeg har fået det oplyst, vil forslaget bl.a. give mulighed for, at Europol kan fungere som en slags teknisk kanal, der skal udveksle oplysninger mellem medlemsstaterne og de private parter. Man vil kunne udveksle oplysninger med private parter i bl.a. krisesituationer situationer præget af voldelig ekstremisme. Hvis det ikke er tilstrækkeligt, må vi vende tilbage til udvalget på et senere tidspunkt.

Til Kim Valentin: Der er lagt op til, at forslaget skal finansieres inden for den flerårige budgetramme, men da Danmark er omfattet af retsforbeholdet, skal vi finansiere vores del direkte via en indbetaling. Det er bl.a. noget af det, som skal afklares nærmere. Så det er uafklaret, hvornår vi kan opføre det.

Kommissionen fremsendte i februar 2021 en evaluering af Europol-aftalen. Den overordnede konklusion i rapporten – som er fra rigspolitiet, Europol og Kommissionen – er, at aftalen fungerer godt inden for rammerne. Kommissionen har mulighed for at henstille, at samarbejdsaftalen erstattes af en ny aftale, men der er ikke noget, der tyder på, at Kommissionen vil komme med en sådan henstilling. Dermed vurderes samarbejdsaftalen altså at være tilstrækkelig.

13. Opdatering om samarbejde mellem kompetente myndigheder, der håndterer terrorbekæmpelse

– Meningsudveksling

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 71)

EUU alm. del (20) – bilag 563 (udvalgsmødereferat side 246, senest behandlet i EUU 26/11-20)

Justitsministeren: Dernæst er der lagt op til en drøftelse om samarbejdet på terrorbekæmpelsesområdet, hvor den såkaldte Counter-Terrorism Group (CTG) vil give en statusopdatering.

Regeringens generelle linje er, at vi på terrorbekæmpelsesområdet bakker op om arbejdet i EU, herunder om yderligere initiativer, der kan være med til at styrke informationsudvekslingen for at forebygge og bekæmpe terrorisme.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

14. COVID-19 og bekæmpelsen af kriminalitet: et år senere

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 74)

Justitsministeren: Jeg forventer, at debatten vil tage udgangspunkt i to sæt rådskonklusioner om covid-19-pandemiens betydning for henholdsvis den interne sikkerhed og terrortruslen samt for truslen fra voldelig ekstremisme. Konklusionerne sætter først og fremmest fokus på nogle af de udfordringer, som medlemslandenes myndigheder har oplevet under pandemien i forhold til truslen fra terror og voldelig ekstremisme samt øvrige udfordringer for den interne sikkerhed.

Regeringen bakker op om, at der sættes fokus på emnet, og at man på EU-plan får erfaringsudvekslet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

15. Kunstig intelligens: perspektiver for den interne sikkerhed

– *Præsentation ved Kommissionen / Politisk drøftelse*

KOM (2021) 0206 og KOM (2021) 0205

Rådsmøde 3799 – bilag 2 (samlenotat side 78)

Justitsministeren: Fokus vil være på implikationerne ved at anvende kunstig intelligens til retshåndhævelse, særligt såkaldt biometrisk fjernidentificering, dvs. identifikation af personer i et offentligt rum ved hjælp af eksempelvis ansigtsgenkendelse.

Drøftelsen skal ses i lyset af Kommissionens forslag til forordning om harmoniserende regler for kunstig intelligens, som er forankret i Erhvervsministeriet. Kommissionen foreslår bl.a. et generelt forbud mod biometrisk fjernidentifikation i realtid, som f.eks. ansigtsgenkendelse, og der tillades kun enkelte undtagelser.

Reglerne om biometrisk fjernidentifikation er dog omfattet af retsforbeholdet og vil derfor ikke være bindende for Danmark. Generelt kan jeg dog sige, at redskaber såsom ansigtsgenkendelsesteknologi potentielt kan effektivisere og lette politiets arbejde, men samtidig rejser anvendelsen af den type teknologi nogle principielle spørgsmål. Og det er spørgsmål, som vi skal have afklaret, inden teknologien vil kunne tages i brug.

Derfor er det også positivt, at kunstig intelligens, herunder ansigtsgenkendelse, skal drøftes mere indgående i EU-regi, så vi kan blive klogere på teknologiernes fordele og ulemper. For god ordens skyld vil jeg nævne, at vi fra regeringens side stadig er ved at granske indholdet af forordningsforslaget, og Erhvervsministeriet vil snarest oversende et grund- og nærhedsnotat til udvalget.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 3. Kommissionens ændringsforslag til Rådets henstilling om en koordineret tilgang til restriktioner for den frie bevægelighed som reaktion på COVID-19-pandemien

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2021) 0294

KOM (2021) 0294 – bilag 2 (sammenotat)

Justitsministeren: Jeg beklager, at I har fået materialet så sent. Det er komplekst, men jeg vil prøve at gennemgå det, og så må udvalget bare spørge efter behov. Dette er blot en orientering. Vi har jo et andet forhandlingsforum, hvor vi drøfter, hvordan vi forholder os til de danske restriktioner, både med hensyn til indrejse og udrejse. Den 16. juni 2021 er der møde i det forum igen, og der skal vi forhåbentlig tage den sidste runde forhandlinger frem mod sommerferien og dermed bane vej for den åbning, som skal til.

EU har fastsat nogle retningslinjer for, hvilke rejserestriktioner medlemslandene bør indføre for henholdsvis de indre og de ydre grænser i EU. Når dette er meget interessant nu, er det, fordi det jo er afgørende for sommerferien for alle europæere – i hvert fald for dem, der har tænkt sig at holde sommerferie i udlandet.

EU-Kommissionen har i mandags fremlagt et ændringsforslag til rådshenstillingen om rejserestriktioner inden for EU's indre grænser. Det skal dog siges, at der er tale om anbefalinger, hvilket betyder, at de enkelte lande godt kan afvige fra dem; dette handler blot om, hvordan man fra EU's side synes, at landene bør forholde sig til rejser til sommer.

Forslaget skal primært ses i lyset af, at der pr. 1. juli indføres et europæisk coronapas, der – ligesom det danske – dokumenterer om en person er testet, tidligere smittet eller vaccineret. Coronapasset er jo i virkeligheden en billet til at kunne bevæge sig rundt i Europa. Har man det europæiske, grønne coronapas, er dørene altså åbne.

Jeg forelægger Kommissionens forslag til orientering allerede i dag, da der er lagt op til en hurtig proces med forventet vedtagelse allerede i næste uge, da det skal snart skal træde i kraft.

Rådshenstillingen om de indre grænser

Rådshenstilling om de indre grænser blev vedtaget den 13. oktober 2020. Formålet med henstillingen var dengang at skabe øget koordinering blandt de medlemslande i EU, der vil indføre restriktioner for den frie bevægelighed som følge af covid-19-epidemien.

Henstillingen opererer med et "trafiklyssystem", hvor lande eller områder klassificeres som enten grønne, orange, røde, mørkerøde eller grå. Farverne indikerer graden af risiko for smitte med covid-19 ud fra nogle nærmere fastsatte tærskelværdier.

Rådshenstillingen blev ændret den 1. februar 2021 for at tage højde for nye og bekymrende virusvarianter.

Kommissionens ændringsforslag af 31. maj 2021

Kommissionens forslag til ændring af rådshenstillingen om de indre grænser skal både ses i lyset af, at det europæiske coronapas indføres fra den 1. juli, og at vi i øjeblikket ser en forbedret smitte-

situation i EU. Ændringerne skal bidrage til, at vi kan få en optimal udnyttelse af det fælles europæiske coronapas. Forslaget flugter grundlæggende meget godt med tilgangen i den aftale, vi har indgået med et bredt flertal af Folketingets partier om en gradvis genåbning for rejseaktiviteter.

Med forslaget lægges der bl.a. op til, at færdigvaccinerede og tidligere smittede personer bør fritages for indrejserestriktioner. Dette gælder, medmindre de indrejser fra mørkerøde områder eller områder. Her siger man altså: "Hvis du er færdigvaccineret, eller hvis du har været smittet, vil du have et coronapas, som betyder, at du frit vil kunne rejse ind og ud, medmindre du kommer fra et mørkerødt område." I det tilfælde kan medlemslandene fastsætte krav om test og/eller isolation – også overfor færdigvaccinerede og tidligere smittede personer. De mørkerøde områder er således de mest problematiske; her vil medlemsstaterne kunne gøre tiltag. Hvis man er vaccineret eller tidligere smittet, kan man i udgangspunktet rejse frit i de andre områder.

Herudover lægger Kommissionen op til at hæve incidensgrænserne i EU-modellen. Der er tale om en mindre justering, men ikke desto mindre en vigtig justering. Incidens angiver, hvor mange smittede der er pr. 100.000 indbyggere. Her lægger man op til at sige, at det grønne område har en incidens op til 12,5. I Danmark har vi i øjeblikket 124. For det orange området skal incidensen være mellem 37,5 og 75. Det røde er mellem 37,5 og 250. Danmark ville derfor p.t. befinde sig i det røde område. Det betyder, at danskere med coronapas vil være i stand til at rejse i Europa, da vi ikke befinder os i det særlig problematiske mørkerøde område.

Der lægges som noget nyt op til en ændring i, hvilke restriktioner medlemslandene bør anvende over for indreisende fra de forskellige farveområder i EU-modellen. Kommissionen foreslår bl.a., at man bør kunne indrejse fra orange områder på baggrund af en negativ covid-19-test uden krav om isolation.

For danske rejsende betyder rådshenstillingen konkret, at de – hvis de andre EU-lande vælger at følge henstillingens farver – vil kunne blive mødt med et testkrav, når de rejser ud i Europa, som det ser ud lige nu. Det kan selvfølgelig ændre sig, hvis den danske incidens kommer over 250 pr. uge. I det store og det hele ser det indtil videre ud til, at sommerferien er reddet.

Endelig bliver der også med forslaget sat stort fokus på kortlægningen af områder med bekymrende nye virusvarianter i EU- og Schengenområdet.

Regeringens holdning til forslaget

Regeringen er overordnet set positivt indstillet over for ændringsforslaget. Det flugter godt med de ændringer af de danske rejserestriktioner, der er lagt op til i den politiske aftale, vi har indgået, om en gradvis genåbningen af rejseaktiviteterne. Det kan bl.a. nævnes, at vi i Danmark allerede undtager færdigvaccinerede og tidligere smittede personer fra EU- og Schengenlande for rejserestriktionerne, medmindre man indrejser i Danmark fra et rødt land – altså et såkaldt virusvariant-område.

Fra dansk side er det centralt, at vi fortsat har frihed til at træffe de politiske og sundhedsmæssige beslutninger, vi fra dansk side finder nødvendige. Derudover vil vi arbejde for enkle og ensartede rejserestriktioner på tværs af medlemslandene. Bl.a. mener vi, at gyldighedsperioden for negative covid-19-test til brug for rejser bør koordineres på tværs af EU og for alle slags test. Hvis vi f.eks. siger 48 timer, bør det gælde på tværs af EU. Der bør også sikres den fornødne fleksibilitet i for-

hold til vaccinerede, så man f.eks. kan rejse umiddelbart efter at have fået andet vaccinstik. Herhjemme har vi jo gjort et sådan, at man får sit coronapas allerede 14 dage efter første stik. I øjeblikket lyder EU's regler på 14 dage efter andet stik. Men sundhedsmyndighedernes tiltrædelse af reglen om 14 dage efter første bør selvfølgelig også gælde bredere. Om det kan lade sig gøre, må vi se.

Vi har ikke på nuværende tidspunkt en klar fornemmelse af, hvordan de andre medlemslande stiller sig til forslaget. Forslaget er først lige blevet fremsat. Vi har dog en forventning om, at medlemslandene vil være overvejende positive over for en gradvis og koordineret ophævelse af rejserestriktionerne.

Afslutning

Vi har – til intern brug – forsøgt at udarbejde en oversigt med den danske og europæiske farveskala, og hvad der kommer til at gælde i den forbindelse. Hvis I lover ikke at stille for mange spørgsmål, så lover jeg at eftersende den til udvalget.

Anni Matthiesen: Ministeren må gerne bekræfte, at det, der står i notatet, udelukkende vedrører danskernes udrejse og ikke udlændinges indrejse. Som ministeren ved, er vi jo nogle, der følger med i spænding, når det drejer sig om, hvornår vi kan begynde at lukke andre europæere ind i Danmark. Vi vil jo gerne have åbnet mere. I forhandlingerne gjorde jeg opmærksom på, at vi skulle undgå at skyde os selv i foden ved kun at åbne for udrejse og ikke for indrejse. Uden turister ville Danmark jo stå helt tomt til sommer, både i København og på vestkysten. I andre lande sidder man også og holder øje med, hvornår man kan rejse til Danmark. I Tyskland er flere delstater jo gule i dag. Er der nogle muligheder for at åbne mere op for bl.a. tyskerne? I går kunne man i en fransk avis læse, at Frankrig i morgen vil åbne for rejsende fra bl.a. USA. Sådanne ting sidder vi jo også og holder øje med her i vores hovedstad, altså om vi kommer bagud med hensyn til åbningen.

Kim Valentin: Der foreligger tal på, at danskerne er begyndt at afbestille sommerhusbookinger, fordi der begynder at blive åbnet op. Det vil sige, at der kommer til at stå nogle sommerhuse ledige, som forhåbentlig så skal lejes af tyskere og nordmænd. Det skal gå lidt hurtigt. I øvrigt forventer man ikke, at turismen for Københavns vedkommende er tilbage på niveau før i 2025. Det betyder, at der er brug for en hastig udvikling. Ellers kan det blive en frygtelig sommer igen i år.

Justitsministeren: Jeg havde fokus på danskernes udrejse og glemte måske at sige, at den samme anbefaling gælder for udlændinges indrejse til Danmark. I denne forbindelse vil der ligeledes være et system med farvekoderne grøn, orange, rød og mørkerød.

Spørgsmålet om tyskeres rejse til Danmark har fyldt meget. Den tyske incidens er på vej ned, og det vil sige, at de bevæger sig op gennem farvekoderne – mulighederne for at rejse ind bliver bedre og bedre. Derfor er det forventningen, at tyskere fra fase 4 i vores aftale vil kunne rejse ind til Danmark uden krav om isolation, hvis de er vaccinerede eller tidligere smittede. Og hvis Tysklands farvekode på et tidspunkt bliver grøn, vil der ikke være nogen restriktioner. Alt andet lige kan man dog blive mødt med krav om test før og efter indrejse, hvis man ikke er vaccineret eller tidligere smittet. Hvad angår befolkningen i grænseområderne, gælder en særlig regulering; de kan rejse ind helt frit.

Det er rigtigt, at nogle tyske delstater faktisk har en meget lav incidens, men ud over incidensen skal vi også bruge oplysninger om testaktiviteten, og de tal vil Tyskland ikke oplyse for de enkelte regioner. Det drejer sig om, at der sommetider kan være anledning til at tro, at der bliver testet for lidt eller for udvalgt, hvilket giver et forkert billede af situationen i den enkelte region. På regionsniveau opfylder Tyskland ikke kravene til at kunne åbne derved, at de ikke indberetter de fornødne oplysninger til ECDC.

Prognosen for, om tyskerne kommer til at kunne holde ferie i Danmark – også uden restriktioner – er dog overordentlig god set ud fra EU's anbefalinger, som forventes vedtaget i næste uge. Derefter skal vi jo så finde ud af, hvordan vi vil forholde os til det. Det er jo ikke anderledes, end at vi kan vælge at indføre vores egne krav, der ikke ligner dem, som EU anbefaler.

Jeg er ikke bekendt med, at Frankrig fra i morgen vil tillade indrejse fra USA. Desuden ved jeg heller ikke, hvordan Frankrig ville stille sig, hvis det gjaldt danskere og ikke amerikanere. Det er ikke det samme, som at det ikke passer – jeg er bare ikke sat ind i tredjelandsproblematikken.

Og bare for at understrege: Regeringen er pinlig bevidst om, hvor meget åbningen betyder for den indenlandske omsætning i turisterhvervet.

Anni Matthiesen: En af fordelene ved at deltage i en afslutningsdebat som gårsdagens er, at man sommetider har mulighed for at få trængt udenrigsministeren op i kaffehjørnet og tage en snak om sager som Tyskland-problemstillingen. I stedet for ECDC indberetter man i Tyskland tallene til Robert Koch Institutet. Jeg har forsøgt at hive fat i folk syd for grænsen og spørge, hvorfor man ikke bare indberetter til ECDC, hvis det er det, der skal til, men i Tyskland har man sine egne systemer, og visse ting kan derfor godt tage lidt lang tid. Derfor gjorde jeg det i går klart for udenrigsministeren, at bl.a. feriehusbrancheforeningen undrer sig over, at man ikke vil bruge tallene fra Robert Koch Institutet, når de nu findes – og rent faktisk viser, at en række tyske delstater godt må komme ind – blot fordi der ikke er oplyst antallet af test.

Justitsministeren: Det er delvis korrekt. Hovedkravet er, at incidensen skal ligge mellem 37,5 og 75. Derudover er der en øvre grænse for positivprocenten, og det er den, som tyskerne ikke vil regionalisere. Og med hensyn til en regionalisering af indrejsemuligheden for hele Europa – vi har jo gjort det med grænseregionen – er der altså tale om flere hundrede regioner, som man på grænsen skal holde styr på. Så det medfører altså nogle praktiske implikationer. Jeg vil derfor foreslå, at jeg holder mig til at fortælle om, hvad der bliver sagt i EU. Så må vi drøfte, hvordan vi sikrer, at tyske turister kan komme til Danmark til sommer, når vi inden længe går i gang med de forhandlinger.

Anni Matthiesen: Under punkt 7 i notatet lægger regeringen op til, at man ikke nødvendigvis vil følge, hvad Kommissionen lægger op til. I den forbindelse kan jeg blive nervøs for, at vi kommer til at skyde os selv i foden ved at gøre åbningsprocessen endnu længere, end Kommissionen havde lagt op til. Hvad forestiller regeringen sig? Som alle andre glæder jeg mig til, at det europæiske coronapas kommer på plads, men Venstre ønsker ikke, at man samtidig indfører andre restriktioner og – for at sige det ligeud – dermed danner en mur omkring Danmark, så danskere ganske vist kan rejse ud, men ingen kan rejse ind.

Kim Valentin: Må jeg tilføje, at det ikke behøver at være noget, regeringen arbejder aktivt for – man skal blot være langsom til at reagere, og så vil det ske helt af sig selv. Derfor kræver det, at man skynder sig.

Justitsministeren: Vi har ingen intentioner om at holde turister ude af Danmark. Som jeg sagde i min tale, flugter det, Kommissionen lægger op til, i virkeligheden meget godt med det, som vi selv har lagt op til, og dermed med, hvad vi har aftalt i forbindelse med åbningens fase 4. Helt grundlæggende tror jeg, at alle kommer til at finde det ganske fornuftigt. Jeg tror desuden, at det vil komme til at medføre den åbning, der skal til for, at tyskerne kan komme på ferie i Danmark.

Vi har ingen ambitioner om, at folk, der kommer fra et område med relativt lavt smitteniveau, eller som er vaccinerede eller immune, ikke skulle kunne holde ferie i Danmark. Tværtimod.

Anni Matthiesen: Kan ministeren bekræfte, at Kommissionen lægger op til at hæve incidensgrænsen fra 50 til 75, altså et højere niveau end det, der fremgår af vores aftaletekst, hvor der står 50-60?

Justitsministeren: Det kan jeg ikke på stående fod gennemskue, men sådanne marginale indvendinger må vi håndtere. Vi kommer til at forholde os til den røde incidensgrænse, som gælder for resten af Europa, og som går helt op til 250 nu. Så kræver det blot, at man lader sig teste. Hvis vi lægger os op ad det, vil der jo være åbnet for, at man kan rejse ind i Danmark. Som jeg allerede har sagt, synes jeg det ligger fornuftigt til.

Den fungerende formand: Der er ikke flere spørgsmål til dette, men da det er af en vis interesse, kan man så forvente, at ministeren vil følge hurtigt op på snakken og måske inden for nogle få dage fortælle, hvad der kommer til at ske?

Justitsministeren: Det ville nok være at stramme den, eftersom vi lige skal mødes i et relativt bredt forligsforum. Næste skridt bliver, at EU skal vedtage denne henstilling. Det sker forventeligt i næste uge. Umiddelbart derefter skal alle Folketingets partier mødes og forhandle om, hvordan vi så skal lægge snittet for os.

Den fungerende formand: Jeg vil godt holde fast i den venlige ånd, sagen er blevet drøftet i. Jeg gætter på, at der er nogle interessenter, som har siddet og fulgt med i debatten. Det næste, der vil ske, er, at der bliver taget kontakt til alle herinde, og man ville i så fald kunne spare rigtig meget tid, hvis man fandt ud af at sende en fælles udmelding til dem om, at der er allerede indkaldt til forhandlinger i næste uge. Jeg siger det bare; det behøver ministeren ikke svare på.

Anni Matthiesen: Ministeren ved godt, hvad der betyder noget for os, og er ganske klar over, at jeg har videresendt en række eksempler på, hvad jeg modtager i min indbakke, så ministeren kan se, hvilken slags frustrationer der er tale om.

Er det møde, der henvises til, det, der foregår den 16. juni?

Justitsministeren: Ja.

Punkt 4. Samråd med justitsministeren om forebyggelse af udbredelsen af terrorrelateret onlineindhold

KOM (2018) 0640

KOM (2018) 0640 – samrådsspørgsmål F

KOM (2018) 0640 – samrådsspørgsmål E

KOM (2018) 0640 – samrådsspørgsmål D

KOM (2018) 0640 – samrådsspørgsmål C

KOM (2018) 0640 – fortroligt svar på spm. 11 om de forfatningsmæssige udfordringer, som Sverige har med implementeringen af forordning om terrorrelateret onlineindhold, fra justitsministeren

KOM (2018) 0640 – svar på spm. 10 om ensidig dansk erklæring i forbindelse med vedtagelse af Kommissionens forordningsforslag om terrorrelateret onlineindhold, fra justitsministeren

KOM (2018) 0640 – svar på spm. 9 om oversendelse af det udkast til en dansk erklæring om Kommissionens forordningsforslag om online terrorindhold, som nævnes i Justitsministeriets notat af 23. december 2020, fra justitsministeren

KOM (2018) 0640 – svar på spm. 8 om hvorvidt det kan anses for at være i overensstemmelse med Grundloven, at en kompetence til myndighedsudøvelse, kan videredelegeres fra EU til en anden medlemsstat, fra justitsministeren

KOM (2018) 0640 – svar på spm. 7 om juridiske overvejelser i forbindelse med forordningen om terrorrelateret onlineindhold, fra justitsministeren

KOM (2018) 0640 – bilag 5 (notat vedr. politisk aftale om forslaget)

EUU alm. del (20) – bilag 569 (orienteringsbrev samt erklæring vedr. håndtering af udbredelsen af terrorrelateret indhold online)

Samrådsspørgsmål C:

Stillet af Eva Kjer Hansen (V) på vegne af udvalget

"Ministeren bedes uddybe den foreslåede løsning om det såkaldte uskrevne grundlovsforbud, hvor et påbud om fjernelse af onlineindhold til en hosting-tjenesteyder i Danmark fra en myndighed i et andet EU-land skal gå via en dansk myndighed. Herunder bedes ministeren redegøre for, hvordan løsningen overholder det uskrevne grundlovsforbud, og i hvilken udstrækning der vil være tale om egentlig sagsbehandling af påbuddet hos den danske myndighed (jf. KOM (2018) 0640, bilag 5)."

Samrådsspørgsmål D:

Stillet af Eva Kjer Hansen (V) på vegne af udvalget

"Hvordan vil regeringen sikre, at danske myndigheder bliver i stand til at foretage en reel kontrol af et påbud fra et andet EU-lands myndighed til en dansk hostingtjenesteyder om at fjerne onlineindhold inden for fristen på 72 timer, jf. artikel 4a i forslaget til forordning om terrorrelateret onlineindhold."

Samrådsspørgsmål E:

Stillet af Eva Kjer Hansen (V) på vegne af udvalget

"Vil regeringen sikre, at Folketinget bliver inddraget i den nærmere fastlæggelse af en ordning, så den kompetente danske myndighed får reel mulighed for at annullere et evt. påbud fra en anden medlemsstats myndighed i tilfælde af alvorlige eller åbenbare krænkelse af grundlæggende rettigheder."

Samrådsspørgsmål F:

Stillet af Eva Kjer Hansen (V) på vegne af udvalget

"Ministeren bedes vurdere den juridiske præcedens, der måtte opstå i tilfælde af, at Kommissionens forordningsforslag om fjernelse af terrorrelateret onlineindhold:

- vurderes at falde ind under det såkaldte uskrevne grundlovsforbud
- vurderes at falde ind under Grundlovens § 20 og dermed ikke være omfattet af det uskrevne grundlovsforbud
- vedtages i overensstemmelse med det seneste kompromisforslag."

Justitsministeren: Jeg er glad for igen at få lejlighed til at drøfte forordningsforslaget om fjernelse af terrorrelateret indhold online – som i daglig tale omtales som TCO-forordningen – med udvalget.

Det er en vigtig forordning, fordi den er et centralt element i den fælles europæiske kamp mod terrorisme, ekstremisme og radikalisering. TCO-forordningen har grundlæggende til formål at forhindre udbredelsen af terrorrelateret indhold på internettet. Forordningen er et fælleseuropæisk våben i kampen mod de ekstremister, der deler terrorrelateret indhold, som i værste fald kan være med til at radikalisere bl.a. letpåvirkelige unge mennesker.

Der er ikke tale om en hypotetisk situation. Der er desværre meget af den type af indhold tilgængeligt på internettet, og det kan have fatale konsekvenser. Jeg tror, at vi alle kan huske drabet på den franske lærer Samuel Paty, der blev halshugget i efteråret sidste år i, hvad franske myndigheder kaldte et terrorangreb med islamistisk motiv. Et billede af hans afhuggede hoved blev efterfølgende delt på åbne medier, så hans elever kunne se det.

Jeg tror også, det løber os alle koldt ned ad ryggen, når vi tænker på de to unge kvinder – den ene en dansk statsborger, den anden en norsk statsborger – der på bestialsk vis blev halshugget under en ferie i Marokko i 2018. En video af det ene drab blev efterfølgende delt på sociale medier.

Det er udbredelsen af den slags uhyrligheder, som vi skal stoppe. Vi skal i videst muligt omfang forhindre, at bombemanualer, ekstremistiske budskaber og videoer af terrorhandlinger spredes på nettet. Vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at unge mennesker ikke inspireres af mørkemænds antidemokratiske, ekstremistiske og islamistiske udgydelser på nettet.

Det kan vi godt prøve at gøre hver for sig nationalt – men på grund af internettets karakter er det nødvendigt og langt mere effektivt, at vi sætter ind med et grænseoverskridende samarbejde. Det

er derfor, regeringen – og heldigvis med Europaudvalgets støtte – bakker op om forordningen, der bl.a. stiller robuste krav om fjernelse af terrorrelateret indhold inden for 1 time.

Med de ord vil jeg vende mig mod besvarelsen af samrådsspørgsmålene.

Om det uskrevne grundlovsforbud og forholdet til forordningen – samrådsspørgsmål C

Som jeg flere gange tidligere har nævnt for udvalget, rejser TCO-forordningen et spørgsmål i forhold til grundloven. Det skyldes, at forordningen indebærer, at en kompetent myndighed i en anden medlemsstat kan træffe en retligt bindende afgørelse, f.eks. i form af et påbud om fjernelse af terrorrelateret indhold over for en hostingtjenesteyder i Danmark med direkte virkning i Danmark.

Efter dansk statsret anses danske myndigheder for enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser – såsom at træffe afgørelser med direkte virkning for borgerne – inden for det danske territorium. Dette kaldes "det uskrevne grundlovsforbud". Som en undtagelse til det uskrevne grundlovsforbud har vi grundlovens § 20. Af § 20 fremgår, at beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, ved lov i nærmere bestemt omfang kan overlades til mellemfolkelige myndigheder – som f.eks. EU. Men det, der er vigtigt i denne sammenhæng, er, at § 20 ikke giver mulighed for at overlade beføjelser til andre stater. Så man kan ikke løse denne problemstilling ved at anvende Grundlovens § 20.

En ordning som den, der følger af TCO-forordningen, rejser som udgangspunkt spørgsmål i forhold til det uskrevne grundlovsforbud. Som jeg tidligere har nævnt for udvalget, har regeringen af den grund sideløbende med trilogforhandlingerne om forordningsforslaget i EU arbejdet på en løsning, der indebærer, at Danmark kan leve op til de krav, der følger af forordningen, f.eks. om at kunne fjerne indhold inden for en time, og samtidig gøre det inden for rammerne af dansk ret, herunder det uskrevne grundlovsforbud.

Om den danske løsning – samrådsspørgsmål C og D

Det har været vigtigt for Danmark at finde en løsning, der gør det muligt at kunne anvende forordningen. Regeringen har i den forbindelse udarbejdet en erklæring om, hvordan forordningen vil blive administreret i Danmark inden for rammerne af dansk ret. Der er tale om en ensidig dansk erklæring, som blev afgivet i forbindelse med den endelige vedtagelse af forordningen i Rådet den 16. marts 2021, og dermed har jeg røbet, at forordningen på nuværende tidspunkt er vedtaget. Udvalget har fået oversendt erklæringen, hvor den danske løsning er beskrevet i overordnede træk.

Det fremgår af erklæringen, at den danske ordning vil indebære, at når den kompetente myndighed i Danmark i henhold til forordningen underrettes om et påbud om fjernelse af terrorrelateret indhold, der er udstedt af den kompetente myndighed i en anden medlemsstat, og som er adresseret til en dansk hostingtjenesteyder, vil den danske myndighed underrette hostingtjenesteyderen om påbudets retlige virkning i Danmark. Dermed er det jo den danske myndighed, der udøver myndighed i Danmark, og dermed kan man holde sig inden for Grundlovens rammer. Det er den grundlæggende konstruktion, og det var også nogenlunde det, vi nåede frem til sidste gang. Udvalget har så sat spørgsmålstejn ved, om det blot er ren formalitet.

Som jeg også tidligere har givet udtryk for her i udvalget, så vil det dog selvsagt være begrænset, hvad man kan nå på 1 time. Derfor bliver den behandling, som den danske myndighed skal foretage, nødvendigvis af helt overordnet og indledende karakter, hvor det, der vil blive set på, kunne

være, om påbuddet opfylder en række formmæssige krav. Der vil, som jeg også tidligere har sagt til udvalget, ikke finde en reel – eller om man vil: materiel – sagsbehandling sted på dette stadie. Tidsfaktoren er helt central for at opnå formålet med forordningen, som er at undgå spredning af terrorrelateret indhold. Erfaringen har jo vist, at sådanne oplysninger spredt sig lynhurtigt.

Efter forordningen kan den kompetente myndighed i det land, hvor hostingtjenesteyderen har hovedsæde, imidlertid inden for 72 timer – og det svarer på et af de andre spørgsmål, der er rejst – udstede en afgørelse om, at påbuddet udgør et alvorligt eller åbenbart brud på forordningen eller grundlæggende rettigheder i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder. Det vil den danske myndighed altså skulle påse i forbindelse med, at der i et andet EU-land måtte blive udstedt et påbud adresseret til en dansk hostingtjenesteyder. Den danske myndighed vil altså inden for de første 72 timer skulle foretage en egentlig indholdsmæssig – eller om man vil: materiel – vurdering af påbuddet.

I forhold til den erklæring, Danmark har afgivet, skal jeg for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at erklæringen, som er oversendt til udvalget, er opdateret i forhold til det erklæringsudkast, som udvalget tidligere har fået oversendt. Det skyldes alene det forhold, at bestemmelserne i forordningen efter en lovteknisk gennemgang har fået en anden nummerering i den endelige version, som er blevet vedtaget. Der er således tale om en rent teknisk ændring, som ikke rykker ved det indholdsmæssige.

Om inddragelse af Folketinget – samrådsspørgsmål E

I forhold til spørgsmålet om inddragelse af Folketinget i det videre arbejde, forholder det sig så enkelt, at den ordning, der forudses i erklæringen, vil blive fastsat ved lov. Det giver derfor sig selv, at Folketinget inddrages i det arbejde som led i den almindelige lovgivningsprocedure. Den nye lovgivning vil blive udformet i overensstemmelse med forordningen, som Danmark i henhold til EU-retten er forpligtet til loyalt at overholde. Der vil i forbindelse med lovarbejdet selvsagt også blive taget højde for at sikre de nødvendige ressourcer til den myndighed, som skal varetage myndighedsopgaverne efter forordningen.

Om præcedens – samrådsspørgsmål F

Endelig har udvalget med samrådsspørgsmål F spurgt til den juridiske præcedens, som denne sag vil kunne medføre. Som jeg allerede har redegjort for, anses danske myndigheder efter dansk statsret for enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser – såsom at træffe afgørelser med direkte virkning for borgerne – inden for det danske territorium. Som en undtagelse til det uskrevne grundlovsforbud har vi grundlovens § 20, hvorefter beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, ved lov i nærmere bestemt omfang kan overlades til mellemfolkelige myndigheder – som f.eks. EU – men ikke til f.eks. andre stater.

Om der kommer lignende sager i fremtiden, må tiden vise. I så fald må Danmark gå konstruktivt til værks med henblik på at finde en løsning.

Søren Søndergaard: Problemet er jo ikke, at nogen mener, at man skal kunne vise halshugningsvideoer fra Islamisk Stat eller klip, hvor en galning i New Zealand med et kamera monteret på hjelm går ind i en moské og mejer folk ned. Heller ikke at bombemanualer bliver delt for den sags skyld. At det skal stoppes, er vi jo alle sammen enige om. Vi er også klar over, at det sommetider

kan være svært at afgrænse problemer, mens det i andre tilfælde kan være helt tydeligt, at der er problemer. Og den måde, hvorpå man vurderer, om noget udgør en opfordring til terror, kan bunde i forskellige historier og opfattelser af ytringsfrihed, f.eks. bekæmpelse af separatisme.

Det mest yderligtgående eksempel – men trods alt fra et EU-kandidatland – er jo i Tyrkiet, hvor enhver omtale af eksistensen af et befolkningsmindretal i Tyrkiet anses som en opfordring til terror. At sige: ”Jeg ønsker fred mellem det tyrkiske og det kurdiske folk” er en opfordring til terror ifølge tyrkisk lovgivning, og er i domsafgørelser blevet fremhævet som et eksempel på opfordring til terror, fordi det er en opfordring til separatisme og dermed støtte til en terroristisk organisation. Det er endog så grelt, at EU har påtalt det og sagt, at man ikke vil hæve visabegrænsningerne for Tyrkiet, før landet foretager en ændring af denne regel.

Men dette foregår også internt i EU, f.eks. i Spanien med spørgsmålet om catalansk separatisme. De politikere og organisationsfolk, der gennemførte folkeafstemning om løsrivelse, har fået 20-24 års fængsel. I Tyskland er der spørgsmålet om nazistisk materiale. Der er jo en omfattende nazistisk terrorisme i Tyskland; mig bekendt påpeger den sidste rapport fra Bundesamt für Verfassungsschutz, at den yderligtgående højreorienterede terrorisme er hvis ikke det største så et meget stort problem på den front. Derfor kan spørgsmålet om, hvordan man fortolker nazistisk materiale blive meget, meget aktuelt. Disse ting danner jo grundlaget for denne diskussion, for vi synes, at det skal være muligt at læse Adolf Hitlers Mein Kampf eller skrifter, der opfordrer til folkeafstemninger i Catalonien eller til demokrati i Tyrkiet.

Og bliver det sikret med, hvad der ligger her? Jeg vil sige, at jeg bliver mere betrygget af, hvad justitsministeren siger, end af, hvad der står i erklæringen. Den, jeg sidder med, er oversendt til udvalget 18. februar 2021, KOM (2018) 0640 endeligt svar på spørgsmål 9: *Declaration by Denmark on the Regulation of the European Parliament and of the Council on addressing the dissemination of terrorist content online*. Den er jeg meget nervøs ved. Og så må man hjælpe mig – og dermed altså også andre – med fortolkningen. Der står, at Danmark ønsker at informere, at:

when the competent authority in Denmark [...] is informed of a removal order issued by the competent authority of another Member State to a Danish hosting service provider, the Danish competent authority will inform the hosting service provider of its legal effect in Denmark.

Og ”legal effect in Denmark” går jo på, at de skal tage det ned. Hvis EU har godkendt noget, så er det denne fortolkning. EU har ikke godkendt de følgende sætninger, ministeren siger om, at man så har op til 72 timer til at overveje det grundigt. Dette må vi derfor have afklaret: Har EU godkendt, at Danmark ikke alene vil bruge de op til 72 timer til at finde ud af, om den kompetente myndighed i det andet land har hold i deres påbud, men også i nogle tilfælde vil anlægge det synspunkt, at der ikke er nogen problemer, og informere den danske hostingtjenesteyder om, at de ikke skal foretage sig noget?

Ministeren har desuden forsøgt sig med et svar på spørgsmål fra 18. februar, men jeg må indrømme, at jeg ikke opfatter det som fuldstændig klart, hvilken status denne erklæring har. Har den juridisk værdi i EU? Kan den bruges ved EU-domstolen? Har EU anerkendt, at den kan bruges ved Domstolen?

Sidste spørgsmål: Sverige har jo stået en i situation, som minder meget om vores i Danmark. Hvilken løsning har man fundet der?

Rasmus Nordqvist: Jeg vil tilslutte mig Søren Søndergaards spørgsmål. Gælder det, som ministeren siger nu? For jeg læste også erklæringen anderledes, og det med de 72 timer er ret vigtigt.

Hvad vil man foretage den materielle vurdering ud fra? Dansk lovgivning og forståelse af terrorindhold eller det land, hvor den kompetente myndighed sidder? Det er vigtigt at have styr på med tanke på Søren Søndergaards eksempler. Der foregår jo retsstatskred i nogle lande; polske politikere er pludselig begyndt at opfatte LGBTI-personer som trusler mod sikkerhed, tryghed, familieliv og kirken. Der har været masser af anholdelser i Polen på den baggrund, så kunne man ikke sagtens forestille sig, at de på et tidspunkt kunne sige, at LGBTI-relateret indhold ligefrem er terror og bede om at få det fjernet?

Kim Valentin: Venstre er voldsomt bekymret for en sådan fortolkning, som der lige er blevet givet udtryk for; i Europaudvalget beskæftiger vi os jo netop med problemer i relation til retsstatsprincippet. Tidligere har vi set, hvor svært det kunne være at få Ungarn og Polen til at bevæge sig bare en smule i den retning, som vi ønskede. Det var først, da vi truede med økonomiske konsekvenser, at de overhovedet begyndte at overveje det. Så jeg synes altså ikke, at det er ordentligt afklaret.

I Danmark har vi et princip om, at man kan klage over et eventuelt påbud og har ret til at få det prøvet ved en domstol. Hvor skal man klage i dette tilfælde? Hvem afgør sagen? Man kan vel ikke forestille sig, at man som dansk virksomhed skal klage til en ungarsk myndighed på ungarsk. Det må vel være en dansk myndighed, som man skal klage til. Hvor lang tid har man så til det? I denne sammenhæng har en klage normalt opsættende virkning – jeg tænker selvfølgelig ikke på videoer af halshugninger eller masseskyderier, men snarere alt det, som Søren Søndergaard benævnte som grænsetilfælde, hvor en klage rent faktisk kan gøre sig gældende. I øvrigt kan der ske fejl, og de skal jo opfanges og rettes. Det er klagerne, der opfanger fejl, f.eks. hvis et påbud er rettet mod en forkert afsender, og som det står her, er der ikke plads til at opfange fejl. Der bliver virksomhederne bare lukket, uanset om indholdet rent faktisk er ulovligt.

Justitsministeren: Det skal jeg nok vende tilbage til, men bare lige for at gøre det klart: Der er tale om påbud om fjernelse af indhold – ikke om lukning af virksomheder.

Jeg vil starte med at beskrive rammen for det, som Søren Søndergaard og Rasmus Nordqvist spørger til: Der er en afsender af påbuddet, og der er en modtager. Hvad terror er, er til dels beskrevet i forordningen, nemlig hvervning af personer og grupper, som vil begå eller bidrage til terrorhandlinger. Man kan selvfølgelig diskutere, hvad en terrorhandling udgør i den sammenhæng, men det drejer sig f.eks. om instruktioner til fremstilling af eksplosiver, våben eller andre specifikke metoder eller teknikker med det formål at begå eller bidrage til at udføre en terrorhandling, desuden trusler. Det er vigtigt at holde sig for øje, at man forpligter sig til at respektere Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (EU-chartret) og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Det er den begrænsningsramme, der gælder.

72-timers fristen er reguleret direkte i forordningen – det er ikke noget, jeg føjer til. I forordningens artikel 4, stk. 3 står der: "Den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor hostingtjenesteyderen har sit hovedsæde eller hvor dens retlige repræsentant har ophold eller er etableret, kan af

egen drift inden for 72 timer efter modtagelse af kopien af påbuddet om fjernelse i overensstemmelse med stk. 1 kontrollere påbuddet om fjernelse for at fastslå, om det udgør en alvorlig eller åbenbar overtrædelse af denne forordning eller de grundlæggende rettigheder og friheder, der er sikret ved chartret.” Hvis påbuddet vurderes at være i strid med EU-chartret, kan den kompetente myndighed altså omgøre det inden for 72 timer.

Det fører os naturligt videre til Kim Valentins spørgsmål om, hvordan det så forholder sig med at få det prøvet ved en domstol. Modtageren af et sådant påbud har ret til at anfægte påbuddet ved domstolen i den medlemsstat, som har udstedt påbuddet – hvilket i Danmark i sagens natur vil sige den danske myndighed. Indholdsleverandøren, hvis indhold er blevet fjernet, eller hvor adgangen hertil er blevet deaktiveret som følge af et påbud om fjernelse, har ligeledes ret til at anfægte påbud om fjernelse for domstolen i den medlemsstat, som har udstedt påbuddet.

Det vil sige, at den, som har lagt materialet op, også kan anfægte påbuddet. Hvis en fransk myndighed udsteder et påbud om fjernelse til en dansk hostingtjenesteyder, vil pålægget i henhold til forordningen skulle indbringes for en domstol i Frankrig – uanset om det er hostingtjenesteyderen eller indholdsleverandøren, der indbringer sagen for domstolen. Det vil også være tilfældet, for så vidt angår en hostingtjenesteyder eller en indholdsleverandør i Danmark, som vil anfægte påbudets virkning i alle andre medlemsstater end Danmark, også selv om vi har indrettet os som skitse- ret med erklæringen til forordningen.

Hvis en hostingtjenesteyder eller indholdsleverandør derimod ønsker at anfægte påbudets virkning i Danmark, vil det være den videresendelse, som den danske myndighed har foretaget, der anfægtes, og det vil så ske ved en dansk domstol. I den forbindelse vil det kunne anfægtes, om den danske myndighed ved videresendelsen har handlet inden for rammerne af den danske lovgivning, som skal understøtte og supplere anvendelsen af forordningen i Danmark og altså ikke det materielle påbud om fjernelse af indholdet i Danmark. Det vil skulle prøves ved domstolene i det land, hvis kompetente myndigheder har udstedt det påbud, som ligger til grund for den danske myndigheds videresendelse.

Hostingtjenesteyderen og indholdsleverandøren i Danmark har desuden i henhold til forordningen ret til inden for 48 timer efter modtagelsen af et påbud at anmode den kompetente myndighed i det land, hvor hostingtjenesteyderen har hovedsæde, om at vurdere, hvorvidt påbuddet udgør et alvorligt eller åbenbart brud på forordningen eller grundlæggende rettigheder i EU-chartret. Den kompetente myndighed i det land, hvor hovedsædet ligger, skal herefter inden for 72 timer fra modtagelsen af anmodningen kontrollere påbuddet om fjernelse og træffe afgørelse om, hvorvidt påbuddet udgør et alvorligt eller åbenbart brud på forordningen eller grundlæggende rettigheder i EU-chartret. Og den danske myndighed vil altså inden for de første 72 timer skulle foretage en egentlig indholdsmæssig vurdering af påbuddet. Så det er de muligheder, der er, både for at prøve ved domstolen her og prøve ved domstolen der, hvis man får et påbud.

Så var der spørgsmålet om erklæringens værdi. En sådan erklæring har EU-Domstolen afvist at tillægge den betydning ved fortolkning af de retsakter, det angår. Kommer sagen for EU-Domstolen, vil EU-Domstolen ved den praksis, der er, altså givetvis sige: Det er ikke en retsakt, som vi tillægger værdi. Det vanskelige ved denne situation er, at EU-Domstolen siger ét med den retskilde, som der er, mens vi med vores uskrevne grundlovsforbud siger noget andet. Det kan jurister kan

skrive lange notater om, og der er sikkert allerede nogen, der har skrevet specialer om problemet. Måske sidder der en jurist et sted med fedtet hår og hornbriller i gang med at skrive en ph.d. om den problemstilling. Så det er en særlig situation.

Så er der situationen med Sverige. Som jeg husker det, blev Sveriges bekymringer indarbejdet i forordningsteksten. Så der er taget højde for det. Det er sådan, jeg husker det, men vi kan lige tjekke op på det. Vi har svaret helt konkret på det, men det foregik fortroligt.

Rasmus Nordqvist: Man kan altid tage det til EU-Domstolen, men når det skal være i overensstemmelse med EU-chartret og EMRK, er det så i de 72 timer den danske myndigheds materielle vurdering af EU-chartret, eller er det ud fra forståelsen i det land, der har udstedt påbuddet? Grunden til, at jeg spørger, er, at nogle lande jo på mere eller mindre kreative måder kan fortolke det andre måder, end man gør i Danmark.

Når man definerer terror og terrorgrupper, er det så ud fra den samlede EU-terrorliste, eller er det hvert enkelt lands forståelse af terrorlister? Der kan der jo også være særlige forhold. Jeg prøver egentlig bare at forstå, på hvilken basis den danske myndighed skal vurdere sagen. Nogle kan jo mene, at en bestemt gruppe udgør terrorister, mens andre lande ikke er af samme holdning.

Søren Søndergaard: Det er ikke, fordi jeg ikke forstår ideen i at ville indskyde en dansk myndighed i processen. Men hvis den danske myndighed skal være andet end ren proforma og dermed skabe nogle problemer, vil det i min optik være i strid med forordningen.

Jeg må desuden indrømme, at det ikke står helt klart for mig, hvad man skal henvende sig til den danske myndighed om, og hvad man skal henvende sig til dem, der har udstedt påbuddet, om. For, justitsminister, virkeligheden er jo, at der ikke er nogen hostingtjenesteyder, der på vegne af en eller anden, som betaler, hvad ved jeg, 120 kr. om året for adgang til en hjemmeside, begynder at føre retssager i Frankrig, Spanien eller Ungarn for retten til at beholde noget indhold på hjemmesiden. Det er der jo ikke. Det, der i stedet vil ske, er, at de uden videre fjerner det. Væk med det.

Og det er jo det egentlige problem: Grundloven vil i al ubemærkethed blive undermineret, fordi der ikke er nogen hostingtjenesteyder, der vil føre retssag. Og hvorfor skulle de også det? Det vil jo komme til at koste dem det hvide ud af øjnene at føre sådanne retssager. En masse besvær for noget, de ikke får noget ud af. Så de vil i stedet foreslå den censur, som ifølge grundloven ingen- sinde kan gennemføres, men hvor man stilles til ansvar over for domstolen. Derfor må jeg indrømme, at jeg ikke synes, problemet er løst. Dog kan man sige: Nu har vi jo tid til at diskutere og overveje sagen. Forordningen er jo vedtaget. Så kan vi blive klogere hen ad vejen.

Hvad er appelmuligheden i denne ordning? Og jeg tænker ikke på mulighederne for den, der bliver ramt af det; jeg mener: Kan man på nogen måde indbringe denne ordning for de danske domstole? Vi husker jo Maastrichtdommen og de efterfølgende domme. Kan man indbringe denne sag for danske domstole for at få dem til at tage stilling til, om ordningen er i overensstemmelse med grundloven?

Jeg forstår, at dette på en eller anden måde skal omsættes til en lov, og i den forbindelse får vi selvfølgelig alle muligheder for at sikre, at Folketinget løbende bliver orienteret; men hvornår regner justitsministeren med, at loven skal fremsættes og behandles i Folketinget?

Kim Valentin: Hvis nu man forestiller sig, at en dansk myndighed henvender sig til en hostingtjenesteyder med hovedsæde i Danmark, og hostingtjenesteyderen henvender sig til indholdsleverandøren og siger, at det, der er blevet slået op, ifølge myndigheden er ulovligt, og at indholdet skal være nede inden for en time. Så går hostingtjenesteyderen i panik og siger: "Vi må hellere lukke det hele, for vi er ikke i stand til at bedømme om det er det ene, det andet eller det tredje, og selv om dele af det måske er lovligt, lukker vi alt indhold fra denne leverandør ned for en sikkerheds skyld." Og dette er en indholdsleverandør, en virksomhed, som måske bare har linket til et eller andet, brugt sin ytringsfrihed, og nu bliver den altså lukket, fordi hostingtjenesteyderen ikke tør have dens indhold på hjemmesiden.

Hvis hostingtjenesteyderen så skal indgive en klage, skal det enten rettes til udlandet eller til den danske myndighed, og som jeg hører det, er det ret svært at finde ud af, hvad der hører til det ene sted, og hvad der hører til det andet. Som Søren Søndergaard er inde på, bliver mange dermed efterladt retsløse, og det er jeg meget bekymret for. Vi mangler en afklaring på dette problem. Gudskelov har vi god tid til at tale om det, og jeg synes, at vi skal gå i dybden med sagen, så vi ved præcis, hvordan de skal agere derude, hvor konsekvenserne af denne forordning kommer til at kunne mærkes.

Justitsministeren: Reguleringen træder ikke i kraft før 7. juni 2022, så der er et års tid endnu. Lovbehandlingen vil finde sted i næste samling. Der vil derfor være rig lejlighed til at få opklaret, hvilke reaktions- og prøvelsesmuligheder man vil have. Jeg skal ikke kunne sige, om Kim Valentins eksempel med at lukke det hele er en korrekt gengivelse af, hvordan det vil foregå. Forordningen omhandler, at man skal kunne udstede påbud om fjernelse af indhold, som f.eks. hvis nogen har lagt en video op af et mord eller nedskydning af folk i en kirke lignende op. Hvis den pågældende indholdsleverandør har lagt alt muligt andet op, som ikke spor terrorrelateret, skal det selvfølgelig ikke fjernes. Altså det er ikke et spørgsmål om at lukke virksomheden; det er et spørgsmål om at sikre, at terrorrelateret indhold ikke befinder sig på nettet. At terror ikke skal have lov at brede sig på nettet, kan vi vel alle blive enige om.

Så til Søren Søndergaards spørgsmål om indbringelse for de danske domstole. Også det får vi lejlighed til at drøfte mere, men helt kort kan man sige: Man kan jo godt nedlægge påstande om, at det er i strid med den danske grundlov og grundlovsforbuddet. Det kræver bare, at man skal have en retlig interesse i det. Og hvem har den retlige interesse? Kan man forestille sig, at en indholdsleverandør vil have tilstrækkelig retlig interesse i at få sin sag prøvet ved de danske domstole med en påstand om, at påbuddet var i strid med grundloven? Det kan jeg ikke svare på lige her på stående fod, men det er i givet fald den grundlæggende konstruktion.

Hvis man vil udfordre et påbud, kan man jo enten gå til den danske myndighed eller til den udenlandske myndighed med de komplikationer, som der er i det. Man kan altid rejse en diskussion om det uskrevne grundlovsforbud, men jeg er ret sikker – og man skal selvfølgelig altid være påpasselig med håndkantsikre svar i jura – på, at vi ikke er i nærheden af grundlovens § 77, da materialet først kan blive bedt fjernet, efter det er slået op, hvorfor der ikke er tale om forhåndscensur.

Så havde Rasmus Nordqvist en række spørgsmål. Hvilken myndighed foretager en vurdering i forhold til EU-chartret? I det tænkte tilfælde, hvor en myndighed i et andet land giver et påbud til en

hostingtjenesteyder med hovedsæde i Danmark om, at indhold skal fjernes, vil det være den danske kompetente myndighed, der skal vurdere det i forhold til EU-chartrets fortolkning. Hvis nu et andet land har en kreativ fortolkning af EU-chartret, vil jeg næsten tro, at man i forbindelse med behandlingen kunne indbringe spørgsmålet om fortolkningen af EU-chartret til EU-Domstolen. Uanset landenes kreative tolkninger beror systemet jo på de nationale myndigheders loyalitet over for den gældende fortolkning af dokumenter som EU-chartret.

Det med terrorlisten tror jeg skal forstås noget bredere end som sådan. Lad os nu sige, at en organisation på EU's terrorliste slår noget op. Der vil der være én reaktion. Men man kan ikke sige: Du skal være på EU's terrorliste, for at du kan få et påbud. Hvis jeg nu var den, der havde modtaget de forfærdelige billeder fra Christchurch, og jeg syntes, at det skulle slås op med rosende ord, ville jeg jo begå den der forbrydelse og potentielt at have bidraget til hævning af personer til at begå terror, Så jeg tror, at det må afkobles den liste.

Den fungerende formand: Vi er vist ved at være der, hvor spørgsmålene hører op, fordi vi kan mærke, at samrådet i dag kun er første halvleg. Tak for nu, minister.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3798 (transport, telekommunikation og energi – teledelen) den 4. juni 2021

EUU alm. del (20) – bilag 570 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren: Jeg vil orientere om et EU-initiativ, i hvilket vi fra dansk side kan deltage fuldt og helt. Lad mig slå fast, at det handler om et område, hvor regeringen ser, at EU kan spille en vigtig rolle, nemlig om cybersikkerhed.

1. Forslag til direktiv om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148 ("NIS2 forslaget")

– *Orientering fra formandskabet om fremskridtsrapport*

KOM (2020) 0823

Rådsmøde 3798 – bilag 4 (samlenotat)

Forsvarsministeren: Jeg orienterede senest om forslaget i slutningen af april, og siden er der ikke sket en substantiel udvikling. Regeringen er fortsat positivt indstillet over for Kommissionens forslag. Det er vigtigt at højne cybersikkerheden og trusselsbevidstheden, også i sektorer, der ikke traditionelt arbejder med sikkerhed.

På rådsmødet præsenterer det portugisiske formandskab en fremdriftsrapport fra NIS2-direktivet. Rapporten gennemgår baggrunden for NIS2 og hovedlinjerne i den tekniske gennemlæsning af forslaget. Vi er fortsat på et meget tidligt stadium, og der forventes ikke væsentlige drøftelser om forslaget på rådsmødet. Regeringen vil derfor ikke fremføre bindende tilkendegivelser på rådsmødet.

Kim Valentin: Venstre har jo fokus på at få debatteret Danmarks forsvarsforbehold. Derfor er det for et område som cyberindsatsen virkelig vigtigt, at man har en fælles forståelse og arbejdsform for det. Jeg forudser, at ministeren vil sige, at forbeholdet ikke har så stor betydning her. Ikke desto mindre mener jeg, at forsvarsforbeholdet kan have en stor indflydelse på, hvor effektiv cyberindsatsen er i længden, samt på, hvor meget vi kan være med til at bestemme formen på den. Kunne ministeren ikke uddybe forsvarsforbeholdets konsekvenser for cyberindsatsen?

Forsvarsministeren: Forsvarsforbeholdet har ikke nogen betydning for cybersikkerheden, da det foregår i et civilt spor – hverken vores deltagelse eller vores muligheder for at bidrage til det arbejde, der pågår. Det er vigtigt, at det er sådan, for der er ikke nogen tvivl om, at EU gør en markant forskel på områder som sikkerhedspolitik og cybersikkerhed.

Vi har NATO, når det handler om det traditionelle forsvar med kapaciteter og med fælles NATO-missioner. I sidste uge besøgte NATO's mission i Irak. Det projekt styrer NATO rigtig godt; der er god koordination der, også over til EU. Men når vi taler om cyberområdet, er det i mine øjne helt væsentligt, at det foregår i EU-regi – selvfølgelig adresserer NATO det også – men EU har bare den store fordel, at der er lovgivningsinitiativer. Det betyder, at man kan lave en fælles ramme omkring Europa. Det mener jeg er ret væsentligt. Der er intet af det, der ligger i dette forslag eller i andre aktuelle cyberinitiativer, som vi ikke kan tage fuldstændig del i.

Kim Valentin: Kan man kvantificere de statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser af et sådant forslag?

NOT Forsvarsministeren: Det vil jeg gerne oversende et skriftligt svar på. Det er et meget interessant spørgsmål. Jeg ved ikke, om det er muligt.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 3799 (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juni 2021

EUU alm. del (20) – bilag 570 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren: Jeg vil orientere om et EU-initiativ, i hvilket vi fra dansk side kan deltage fuldt og helt. Lad mig slå fast, at det handler om et område, hvor regeringen ser, at EU kan spille en vigtig rolle, nemlig om robusthed.

16. Forslag til direktiv om kritiske enheders modstandsdygtighed

– *Orientering fra formandskabet om fremskridtsrapport*

KOM (2020) 0829

Rådsmøde 3799 – bilag 1 (samlenotat)

Forsvarsministeren: Regeringen orienterede om forslaget i marts. CER-direktivet har kort fortalt til formål at styrke beskyttelsen af kritisk infrastruktur i EU. Regeringen er overordnet positivt indstillet over for forslaget.

Beskyttelsen af kritisk infrastruktur er en vigtig sikkerhedspolitisk prioritet. Vores samfund er grundlæggende afhængigt af, at den kritiske infrastruktur fungerer. Vi styrker modstandskraften mod de trusler, der kan skabe forstyrrelser og ødelæggelser i samfundet. Det er samtidig vigtigt, at der lægges op til en risikobaseret tilgang i det nye direktiv, hvor medlemslande selv kan udpege de enheder, de vurderer som kritiske.

På rådsmødet vil det portugisiske formandskab også orientere om fremskridt i arbejdet med forslaget. Det forslag befinder sig ligeledes på et tidligt stadium, og jeg vil derfor inddrage udvalget løbende, såfremt der sker videre.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til punktet.

Punkt 7. Siden sidst: Orientering om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme

KOM (2020) 0220

Forsvarsministeren: Jeg vil orientere om et EU-initiativ, i hvilket vi fra dansk side kan deltage fuldt og helt. Lad mig slå fast, at det handler om et område, hvor regeringen ser, at EU kan spille en vigtig rolle, nemlig om civilbeskyttelse.

I juni 2020 orienterede jeg om Kommissionens forslag til en justering af den europæiske civilbeskyttelsesmekanisme. Forslaget er nu blevet vedtaget. Ændringerne indebærer, at der gennemføres en række tiltag for at styrke rammerne for samarbejdet om civilbeskyttelse. Justeringerne skal sikre større fleksibilitet, bedre koordination og adgang til flere fælles kapaciteter for bedre at kunne håndtere uforudsigelige katastrofer.

Det er afgørende, at vi styrker beredskabet over grænseoverskridende trusler og hændelser, og samtidig er det positivt, at ændringerne til mekanismen respekterer, at civilbeskyttelse fortsat er medlemsstaternes ansvar. Derfor støtter regeringen, at civilbeskyttelse prioriteres højere i EU.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til punktet.

Punkt 8. Rådsmøde nr. 3799 (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juni 2021

EUU alm. del (20) – bilag 570 (kommenteret dagsorden)

Udlændinge- og integrationsministeren: Justitsministeren plejer at deltage i den retlige del, mens jeg deltager i indenrigsdelen. Rådsmødet i Luxembourg er for mit vedkommende et ret kort møde, da der ikke er afsat tid til substantielle drøftelser af de punkter på dagsordenen, der vedrører indenrigsdelen.

Da Luxembourg ifølge Udenrigsministeriets rejsevejledning fortsat er markeret med orange farvekode, skal jeg i isolation ved hjemkomsten, og den isolation kan først afbrydes ved en negativ pcr-test efter 4 dage. På den baggrund har jeg valgt at prioritere de forpligtelser, der er med arbejdet herhjemme. Det bliver derfor enten en ambassadør eller justitsministeren, der kommer til at tage punkterne på mine vegne. Jeg er i øvrigt blevet oplyst, at mine svenske og finske ministerkolleger heller ikke deltager i egen person.

Jeg vil orientere om tre punkter på dagsordenen, hvoraf formandskabet alene lægger op til en indledende udveksling af synspunkter på det ene. De to andre er til orientering.

Derudover vil jeg kort orientere om to forenede sager ved EU-Domstolen, som handler om midlertidig grænsekontrol ved de indre grænser.

17. Ny migrations- og asylpagt: Status og den videre vej frem

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2016) 0272, KOM (2016) 0467, KOM (2020) 0612, KOM (2020) 0613 og KOM (2020) 0610

Rådsmøde 3799 – bilag 3 (sammenotat side 2)

EU-note (20) – E 5 (EU-note af 12/11-20 om forslaget)

Udlændinge- og integrationsministeren: Forhandlingerne står ikke stille, men man er heller ikke i mål, og det er de velkendte uenigheder, som vi har drøftet tidligere i udvalget, der fortsat er til stede. De handler primært om den obligatoriske fordeling af mennesker, der ankommer til Europa.

Kim Valentin: Regeringen planlægger at oprette et modtagecenter for asylansøgere i et tredjeland. Hvordan harmonerer migrations- og asylpagten med de planer? Det fremgår nu, at regeringen er positivt indstillet over for den nye migrations- og asylpagt. Hvilke indrømmelser er der givet i den forbindelse?

Udlændinge- og integrationsministeren: Det er en væsentlig del af den nye migrations- og asylpagt,

- at man med henblik på hurtigere at kunne hjemsende folk på de ydre grænser skal have mulighed for at foretage en hurtig screening af, om der overhovedet er et asylgrundlag;
- at man styrker samarbejdet omkring hjemsendelser til tredjelande, og her håber regeringen, at Frontex kan spille en rolle; samt

- at man bliver bedre til fra europæisk side at samarbejde med de lande, der grænser op til Europa, som er transitlande for migration.

Derfor har vi endda helt fra start stillet os positive over for Kommissionens forslag til en migrations- og asylpagt. Langt det meste af det er efter min mening ret god politik.

Men Kommissionen har ikke foreslået det, som regeringen havde drømt om – nemlig at man fra europæisk side vil etablere et asylsystem, hvor selve asylsagsbehandlingen blev flyttet ud af Europa til et modtagecenter i et tredjeland. Det er ikke Kommissionens politik. Regeringen synes, at det ville være en god idé, men det er ikke realistisk, at det kommer til at være en del af en kommende migrations- og asylpagt. Derfor er det noget, vi må køre ved siden af.

Det står dog ikke i modsætning til den europæiske migrations- og asylpagt, som indeholder masser af gode ting, som f.eks. samarbejde med tredjelande, samarbejde om udsendelse, styrket screening på den ydre grænse, alle mulige forskellige elementer som alle er med til at forbedre europæisk migrations- og asylpolitik. Uenighederne i Europa består i, hvorvidt andre lande end modtagerlandet efter x antal måneder skal overtage ansvaret for afviste asylansøgere og udsendelsen af disse. Desuden mener nogle, at folk, der kommer til Grækenland eller Italien og siger "Asyl!", i virkeligheden ikke har søgt asyl i de to pågældende lande, men i Europa, og at der skal være en fælles europæisk fordelingsnøgle for alle, der søger asyl. Det har vi fra dansk side modsat os, og det samme har en række andre lande gjort. Det er et af de steder, der står i vejen for, at man kan blive enige i Europa.

Regeringen har derfor foreslået, at man i første omgang vedtager de lovpakker, om hvilke der hersker enighed, og så venter med fordelingsspørgsmålet, til vi kan blive enige. Problemet er, at der sidder nogle i den anden ende og siger: "Hov hov, sådan spiller klaveret ikke". Derfor står processen lidt stille.

Kim Valentin: Lad os sige, at migrations- og asylpagten bliver vedtaget, og Danmark får oprettet et modtagecenter i et tredjeland. Der kommer en person til den danske grænse og siger "Asyl!". Så får personen at vide, at det danske modtagecenter for asylansøgere ligger i Rwanda. Hvad sker der så? Skal personen så transporteres derved, eller hvordan forestiller man sig, at det skal foregå? Og kan dette ske, samtidig med at man har en migrations- og asylpagt? I min optik udelukker det ene på nogle områder det andet, men det kan være jeg tager fejl. I så fald kan ministeren fortælle mig, hvad jeg har misforstået.

Udlændinge- og integrationsministeren: Regeringen er generelt positivt indstillet over for migrations- og asylpagten, men skeptisk over for omfordelingen af afviste asylansøgere. Efterhånden har den politiske diskussion vel fjernet sig væk fra det synspunkt, at det skulle være en realistisk mulighed, men der er medlemsstater, der argumenterer for, at man har søgt asyl i Europa og ikke kun i Italien, hvis man har sat foden på Lampedusa og sagt "Asyl!". Det er vi skeptiske over for. Vi mener, de i så fald har søgt asyl i Italien, og sådan er det jo rent juridisk i dag. Sådan skal det også være i fremtiden.

Med et nyt asylsystem forestiller vi os, at det skal foregå på følgende måde: En person henvender sig i Sandholm i Nordsjælland, ved grænsen eller ved en dansk politistation og siger: "Jeg søger

asyl." Så vil vi sige: "Tak for din asylansøgning. I Danmark fungerer det sådan, at vores asylansøger bor på et modtagecenter i et land uden for Schengen-området, mens de får vurderet deres asylansøgning. Først vil Udlændingestyrelsen i løbet af få uger vurdere, om der er noget til hinder for, at du kan blive overført til et sådant modtagecenter. Efterfølgende vil det skulle prøves ved Flygtningenævnet som er en domstolslignende klageinstans på flygtningeområdet." Og medmindre Flygtningenævnet vurderer, at personen f.eks. på grund af sygdom eller familiemedlemmer i Danmark ikke kan overføres til et modtagecenter i udlandet, er vores tanke, at vedkommende vil blive fløjet til modtagecentret og få vurderet sin asylsag.

Hvis personen har brug for beskyttelse, vil personen blive lokalt integreret i det land, formentlig på lige fod med mange andre flygtninge og få sin beskyttelse der. Hvis vedkommende ikke har brug for beskyttelse, vil personen skulle hjemsendes til sit eget land fra det land, hvor modtagecenteret ligger. Her vil Danmark nok også skulle spille en rolle, både logistisk og økonomisk.

Vi leder efter et land, der er interesseret i at lægge jord til et sådant modtagecenter mod til gengæld at få noget fra Danmark. Det kunne f.eks. være, at vi aflastede landet ved at modtage nogle af dets kvoteflygtninge. Eller det kunne være, at unge fra landet fik mulighed for studieophold i Danmark, eller at Danmark hjalp med investeringer eller udviklingshjælp, eller at vi styrkede vores diplomatiske repræsentation i landet. Det kan være mange forskellige ting, men det er afgørende, at det er noget, der gør, at landet også finder, at det gavner dem selv.

18. Meddelelse om en Schengen Strategi

– *Foreløbig udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3799 – bilag 3 (samlenotat side 6)

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg skal understrege, at Kommissionen først vedtog sin meddelelse i går, hvorfor ministeriet fortsat er ved at læse den og danne sig et overblik over Kommissionens overvejelser, lovgivningsmæssige forslag og andre planer.

Jeg vil forsøge at skitsere Kommissionens overvejelser, og hvilke initiativer den har i støbeskeen. Jeg vil selvfølgelig vende tilbage til denne sag og de mange afledte sager i forbindelse med forelæggelser af kommende rådsmøder – bl.a. af den grund, at der kun er afsat en lille time til denne sag på mødet i næste uge. Der er med andre ord blot tale om en appetitvækker.

I Kommissionens optik er Schengen-området en af de største bedrifter, når det kommer til europæisk samarbejde. Men i de senere år er styrken i Schengen-samarbejdet sat på prøve – først med migrationskrisen fra 2015 og frem, men også sikkerhedstruslen, som vi er flere lande, der har reageret på ved bl.a. at genindføre midlertidig grænsekontrol på de indre grænser. Begge forhold har bidraget til at underminere tilliden mellem landene, som er så vigtig, når vi har fælles ydre grænser.

Kommissionen konkluderer, at Schengen ikke kan tages for givet. Det er jeg enig med Kommissionen i, og jeg skal nok vende tilbage til regeringens overvejelser. Men først vil jeg kort skitsere de mere konkrete overvejelser og initiativer fra Kommissionens side. Den vil reformere Schengen, både hvad angår de eksterne og interne grænser, men også det politiske lederskab og overvågningen af Schengen. Når det kommer til de eksterne grænser, vil Kommissionen arbejde videre med den europæiske integrerede grænseforvaltning og vil fremlægge forslag til en yderligere styrkelse i 2022. Kommissionen vil også senere i år fremsætte lovgivningsmæssige forslag om digitalisering af visumprocedurer og i 2022 forslag om digitalisering af rejsedokumenter og facilitering af grænsepassage.

Herudover lægger Kommissionen op til en række yderligere initiativer: bl.a. en guide til brug for systematiske checks op mod relevante databaser ved ind- og udrejse af Schengen, en EU-handlingsplan imod smugling af migranter og en anbefaling til medlemsstaterne om informationsudveksling til brug for bilaterale og multilaterale aftaler med tredjelande. Derudover understreges vigtigheden af, at Frontex får vedtaget den tekniske og operationelle strategi for integreret grænseforvaltning og fortsætter arbejdet med etableringen af det stående grænsekorps.

Medlemsstaterne opfordres til at tage alle nødvendige skridt til at implementere den nye IT-arkitektur, ligesom der anmodes om, at man fremskynder forhandlingerne af screeningforordningen og den reviderede Eurodac-forordning.

Når det kommer til de indre grænser, er det for Kommissionen meget vigtigt at få genskabt Schengen-området uden intern grænsekontrol. Kommissionen henviser både til covid-19-restriktionerne, men også til den gruppe af lande, herunder Danmark, der har gjort brug af muligheden for at genindføre midlertidig grænsekontrol. I den forbindelse synes Kommissionens ambition at være at fremsætte forslag til både lovgivningsmæssige tiltag og andre forslag, der udgør kompenserende

foranstaltninger, som ifølge Kommissionen væsentligt vil reducere medlemsstaternes incitament til at genindføre midlertidig grænsekontrol.

Kommissionen planlægger i tredje kvartal i år afholdelse af politiske og tekniske dialoger med medlemsstaterne for at drøfte spørgsmålet om genindførelse af længerevarende midlertidig grænsekontrol såvel som konsultationer om brugen af moderne og ny teknologi som alternativ til fysisk grænsekontrol. Og Kommissionen varsler allerede nu et forslag til ændring af Schengen-grænsekodeks, der som bekendt indeholder reglerne for genindførelse af midlertidig grænsekontrol. Et forslag skulle blive fremlagt hen imod slutningen af i år.

Derudover vil Kommissionen udarbejde en praktisk håndbog for grænsevagter baseret på indhøstede erfaringer i forbindelse med covid-19-håndteringen, ligesom Kommissionen vil komme med forslag til såkaldte Green Lanes og et nødinstrument for det indre marked i krisesituationer for derigennem at mindske de økonomiske konsekvenser af kontrol på de indre grænser. I husker måske de lastbiler, der holdt ved den tysk-polske grænse, og som var med til at skabe udfordringer i forbindelse med indførelsen af midlertidig grænsekontrol.

Kommissionen varsler også et kodeks for politisamarbejde i form af en ny forordning i slutningen af i år. Desuden et forslag i 2022 til forordning om udvidet brug af passagerinformation på intra-Schengen flyvninger. Herudover opfordrer Kommissionen til at fremskynde forhandlingerne om styrkelse af Europols mandat samt de forslag, som er fremlagt i asyl- og migrationspagten.

Endelig kort om Kommissionens overvejelser om det, der betegnes "Schengen-governance" – altså styrkelsen af det politiske lederskab i Schengen-samarbejdet, hvor man ønsker at fortsætte afholdelsen af Schengenkonsultationer inden for rammerne af det såkaldte Schengen Forum. I forlængelse heraf kan jeg orientere om, at Kommissionen i går i forbindelse med vedtagelsen af sin meddelelse om en strategi for Schengen også vedtog forslag til ændring af forordningen om den såkaldte Schengen-evalueringsmekanisme, hvor medlemsstaterne med fem års mellemrum evalueres i gennemførelsen af Schengen-reglerne.

Som rosinen i pølseenden opfordres rådet til at tage de nødvendige skridt til at træffe beslutning om Bulgariens, Rumæniens og Kroatiens samt Cyperns fulde optagelse i Schengen-samarbejdet. Ifølge Kommissionen lever de første tre lande op til betingelserne for fuld deltagelse i Schengen, bl.a. fordi de succesfuldt har gennemført en fuld Schengen-evaluering. Cypern er i øjeblikket ved at blive Schengen-evalueret.

Regeringens overordnede holdning til en reform af Schengen

Lad mig nu – efter den lange gennemgang af nogle af hovedelementerne i Kommissionens meddelelse – knytte nogle bemærkninger til Kommissionens overvejelser om en Schengen-strategi.

Når vi taler om en reform af Schengen-samarbejdet, kan jeg overordnet sige, at regeringen overordnet bakker op om Schengen-samarbejdet og ønsker, at Danmark fortsat skal være en del af det. Forudsætningen for Schengen-samarbejdet er en effektiv kontrol ved EU's ydre grænser og et velfungerende samarbejde, der ikke kompromitterer medlemsstaternes mulighed for effektivt at opretholde sikkerhed, bekæmpe terror og organiseret kriminalitet samt forhindre illegal migration og sekundære bevægelser mellem landene.

Aktuelt er der ikke tilstrækkelig kontrol med, hvem der krydser EU's ydre grænser, eller med videre sekundære bevægelser, ligesom menneskesmuglere og personer, der har til hensigt at begå alvorlig organiseret kriminalitet eller terror, kan udnytte fraværet af grænsekontrol. Det udgør efter regeringens opfattelse en trussel mod Schengen-samarbejdet. Det er derfor regeringens holdning, at der er behov for en reform af Schengen-samarbejdet og brug for at genfortælle narrativet om Schengen i overensstemmelse med de faktiske forhold; nemlig at Schengen-samarbejdet ikke kun handler om, hvad det giver af økonomisk og social værdi, men også at det skal sikre en effektiv sikkerheds- og migrationshåndtering.

Det skal ske ved at styrke kontrollen med, hvem der indrejser i Schengen, forhindre irregulære sekundære bevægelser og forbedre samarbejdet mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, anvendelse af ny teknologi og flere muligheder for medlemsstaternes kontrol med og på de indre grænser. Der er behov for at give medlemsstaterne bedre rammer til at løse de nuværende sikkerheds- og migrationsudfordringer. Det er derfor en dansk prioritet, at der sikres medlemsstaterne mere fleksible regler, særligt med hensyn til at genindføre midlertidig grænsekontrol.

I forbindelse med forhandlingerne om en reform af Schengen vil regeringen derfor særligt arbejde for

- at der sikres større fleksibilitet i forhold til genindførelse af midlertidig grænsekontrol ved de indre grænser;
- at der gives mulighed for indførelse af en "trafiklysmodel" med et gult niveau med mulighed for at udføre grænsekontrol via stikprøver eller efterretningsbaseret kontrol på den indre grænse;
- at kontrollen styrkes gennem intensiveret brug af eksisterende og nye teknologier, herunder øget brug af passagerinformation (API og PNR-data – Advanced Passenger Information og Passenger Name Record) i relation til intra-Schengen-transport samt informationsudvekling mellem medlemsstater;
- at der ses på muligheden for øget transportøransvar, herunder på de indre grænser;
- at kvaliteten af Schengen-evalueringer i medlemsstaterne forbedres, herunder at mekanismen udbygges til øvrige relevante områder og i forhold til sekundære bevægelser; samt
- at governance-delen af Schengen-samarbejdet styrkes.

Rasmus Nordqvist: Regeringen bakker op om Schengen-samarbejdet og nævner hele tiden den midlertidige grænsekontrol. Første gang man indførte en midlertidig grænsekontrol var, så vidt jeg husker, blot et halvt år efter jeg blev medlem af Europaudvalget i juli 2015. Siden har begrundelserne ændret sig frem og tilbage. Hvor længe forestiller regeringen sig, at Schengen skal kunne fungere med midlertidig grænsekontrol? I verdenshistorisk perspektiv er 5,5 år ganske vist ikke lang tid, men hvis man i stedet ser det i forhold til det danske EU-medlemskab, er det pludselig 10 pct. af den tid. I forhold til Schengen-samarbejdets historik er det en endnu højere andel. Hvor lang tid er midlertidighed?

Når jeg spørger, er det for at forstå regeringens hensigt med arbejdet med at modernisere Schengen. Det er fint at have en holdning om, at man ikke rigtig mener det er værd at beskytte, og derfor

gerne vil bibeholde grænsekontrollen – det er jo en politisk holdning. Men der må også være en konsekvens. Vi begynder at være et sted, hvor man ikke længere kan tale om midlertidighed. Selv om man skifter årsagerne ud undervejs, er der jo efterhånden tale om en rimelig permanent ordning.

Udlændinge- og integrationsministeren: Seks lande – Sverige, Norge, Danmark, Østrig, Tyskland og Frankrig – har efterhånden haft midlertidig grænsekontrol i en stykke tid. Jeg finder spørgsmålet helt relevant, for hvad ligger der egentlig i ordet "midlertidig"? Jeg kan høre, at vi har sidet i Folketinget omtrent lige længe, og størstedelen af den tid har der været en midlertidig grænsekontrol, som så er blevet forlænget hvert halve år. Det kræver en begrundelse, og det er rigtigt, at argumentet er skiftet undervejs.

Regeringens holdning er, at Schengen-samarbejdet er entydigt godt for Danmark at deltage i, dels set fra et lavpraktisk perspektiv, altså om man behøver vise sit pas, når man krydser en grænse, dels set fra et økonomisk perspektiv, forstået på den måde, at vi har gavn af at være med i det indre marked. Men det er kun halvdelen af fortællingen. Schengen handler for regeringen også om sikkerhed og evnen til at kunne håndtere migration bedre, og indtil videre har man nok haft travlt med at ophæve de indre grænser frem for at få styrket de ydre grænser. Der har altså foregået en mere europæisk bevægelse, men jeg vil gerne rose Kommissionen for at begynde at tage, hvad der foregår på de ydre grænser, mere seriøst og se det som en forudsætning for, at man kan have åbne indre grænser.

Hvad vil regeringen så? Vi vil jo gerne reformere Schengen. Vi finder ikke det nuværende system holdbart; det er ikke holdbart, at seks lande med jævne mellemrum mødes og bekræfter hinanden i midlertidig grænsekontrol. Men der skal skabes forudsætninger for, at den midlertidige grænsekontrol kan ophæves. Det handler dels om, hvad der foregår på den ydre grænse, dels om, som jeg sagde i min indledning, at få mere fleksibilitet, f.eks. med en trafiklysmode, så det ikke er enten grønt lys eller rødt lys, men at der også kunne være gult lys ved hjælp af stikprøvekontroller eller efterretningsbaserede kontroller. Vi håber på at kunne få nogle af de andre lande med på den idé om øget fleksibilitet.

Søren Søndergaard: Hvor meget de indre grænser kan ophæves, og hvilke regler der skal gælde for det, hænger jo uløseligt sammen med, hvor godt og hvordan de ydre grænser fungerer. Det er blevet diskuteret meget, hvordan de ydre grænser fungerer, f.eks. hvordan de overvåges af Frontex. Jeg forstår, at området ligger under ministeren. Når man nu diskuterer de indre grænser, hvordan er det så koblet til de ydre grænser, herunder de tiltag, der er under udvikling i den forbindelse? Deutsche Welle bragte f.eks. i går en meget interessant artikel om, at man p.t. afprøver systemer, som udløser støj på niveau med støjen fra en jetmotor. Ideen er, at disse systemer skal sættes op ved grænserne og bruges mod folk, der kommer for at søge asyl. Det hænger lidt sammen med vores tidligere drøftelser af pushback-strategien. Men er der en sammenhæng mellem disse områder i diskussionerne om de indre grænser?

Rasmus Nordqvist: Jeg forsøger virkelig ikke at være polemisk, når jeg spørger ind til den midlertidige grænsekontrol; jeg finder det bare lidt komisk, at der i en femtedel af Schengen-samarbejdets levetid har været midlertidig grænsekontrol. Det er svært at tale om midlertidighed – i så fald

er det en permanent midlertidighed. Kan Schengen fungere med permanent grænsekontrol? Ministeren nævner en trafiklysmode, men hvis man ser på Danmarks begrundelser for at skulle indføre og siden bibeholde grænsekontrollen, ser man, at det i første omgang var migration og flygtninge, så terror og så covid-19-pandemien. Der er meget forskellige grunde til det.

Udlændinge- og integrationsministeren: Kan Schengen fungere ved permanent grænsekontrol? I så fald er det et kvalitativt andet samarbejde, end det oprindeligt var tænkt som. Regeringen er enig i den oprindelige tanke med Schengen. Vi synes også, det er vigtigt, at det ikke kun handler om sociale og økonomiske forhold, men at det forholder sig til sikkerhed og migration. Der har været for stort fokus på at få ophævet de indre grænser og for lidt fokus på at få kontrol med de ydre grænser. Den midlertidige grænsekontrol er jo en konsekvens af, at de ydre grænser ikke har været håndhævet godt nok. Vi vil gerne nå frem til en situation, hvor de indre grænser ikke længere skal have forlænget en midlertidig kontrol, men det forudsætter en reform af Schengen-samarbejdet.

En reform er så det, Kommissionen også lægger op til. Som sagt modtog vi først materialet i går og er endnu ikke færdige med at tygge det igennem. Vi kommer desuden til at skulle drøfte det i Europaudvalget, både om der eventuelt er nogle af de nye europæiske lande – Kroatien, Rumænien, Bulgarien og Cypern – som skal optages i Schengen, hvilket kræver enighed i Rådet, og om, hvad de danske forhandlingspositioner kan være i det forløb, som vi er på vej ind i.

Til Søren Søndergaard: Det er rigtigt, at Frontex koordineres af Udlændingeministeriet. Det er folk fra Udlændingestyrelsen, politiet og Forsvaret, der er udsendt – flest fra politiet. Jeg har også bemærket, at flere tyske medier, herunder Der Spiegel, har interesseret sig for, hvad der foregår i den sammenhæng. Jeg kender ikke til den konkrete historie i Deutsche Welle med lydafskrækkelse. Søren Søndergaard spørger, om der er en sammenhæng mellem diskussionen om en reform af Schengen og det, der foregår i Frontex. Mange af artiklerne er jo i virkeligheden en kritik af Frontex.

For det første skal det siges, at alt, hvad danske embedsmænd foretager sig, jo til punkt og prikke skal leve op til menneskerettighederne. Det er også vigtigt at sige, at Frontex ikke er et fælleseuropæisk grænsekorps. Hvis man f.eks. arbejder for Frontex i Grækenland, er man underlagt græsk, europæisk og international lovgivning. Det er vigtigt for os, at alle udsendte fra Danmark lever op til alle gældende regler, og at de lever op til deres ansvar for at indberette det, hvis de oplever regler blive overtrådt. Der er igangsat undersøgelser af de frembragte kritikpunkter. Desuden har Frontex ansat en menneskerettighedschef; det er en vigtig del af deres arbejde at sikre, at internationale konventioner bliver overholdt.

Rasmus Nordqvist: Ministeren siger, at der skal ske en reform af Schengen, for at samarbejdet skal kunne fungere, og man står derfor tilbage med et indtryk af, at den permanente midlertidige grænsekontrol vil fortsætte, indtil der sker en reform af Schengen. Det kan jo tage mange år, når det indebærer, at man skal overkomme nogle uenigheder. Da vi tidligere havde sagerne om ETIAS og interoperabilitet oppe at vende, var det netop for at sikre Schengen og kontrollen med de ydre grænser. Så vidt jeg kan se, bør det jo forholdsvis snart være implementeret. Kan ministeren sige noget mere om det? Mener man, at der skal være en permanent midlertidig grænsekontrol, indtil reformen er færdig, eller er det blot indtil alle de systemer, man i forvejen har bedt om at få igangsat for at styrke Schengen, fungerer? Så vidt jeg husker, skal de senest være implementeret næste

forår. Jeg spørger, fordi begrundelsen for, at vi skulle sige ja til mange af disse ting, som jo går ret langt i forhold til kontrol og data, netop var, at det skulle få det til at fungere i Schengen. Men hvis Schengen af den grund ikke fungerer, står man tilbage med nogle spørgsmål.

Søren Søndergaard: Hvornår vil man i kredsen af ministre, som er ansvarlige for det område på europæisk plan, diskutere den grænsehåndtering, der foregår i øjeblikket. Her tænker jeg på de problemer, der er rejst kritik af – også internt i Frontex – samt de midler, man bruger for at beskytte den ydre grænse? Det er ikke på dagsordenen for dette møde, men ved ministeren, hvornår det spørgsmål bliver bragt op til diskussion?

Udlændinge- og integrationsministeren: Først til Rasmus Nordqvist: Jeg er med på ordspillet med den permanente midlertidige grænsekontrol, men det er vigtigt at få sagt, at det rent juridisk er en midlertidig grænsekontrol, som så har stået på i nogle år. Formelt træffer justitsministeren beslutning om at igangsætte grænsekontrol, og det bliver begrundet hvert halve år, men det er ikke bare en begrundelse, der er på skrømt. I en periode har den været begrundet med migration, og i en anden periode har den været begrundet med sikkerhed, men det er en faglig begrundelse.

Vi mener, at der bør være mulighed for ikke kun at have enten helt åbne døre eller helt lukkede døre. Der bør være mulighed for fleksibilitet på grænsen; det er det, vi kalder trafiklysmodellen. Det er rigtigt, at vi tidligere i Europaudvalget har diskuteret det, jeg kalder digitaliseringen af den ydre grænse. Det er i gang med at blive implementeret. Det er nogle ret omfattende it-systemer, som koster temmelig mange penge at få på plads, også for den danske stat. Det er et flerårigt projekt, og fra dansk side lægger vi vægt på, at tidsplanerne bliver fulgt. I Danmark følger vi vores tidsplan for implementeringen, men jeg – og nu må man jo ikke hænge andre ud – er ikke helt sikker på, at alle medlemsstater er lige så godt med eller har en lige så velgennemtænkt plan. Vi er dybt afhængige af, at it-systemerne bliver implementeret lige godt alle steder.

Det er også vigtigt at sige, at Schengen-samarbejdet ikke kun er et spørgsmål om at åbne de indre grænser. Det handler f.eks. også om, at folk, der får visum til ét Schengenland, får visum til hele Schengen-området. Hvis vi ikke var en del af Schengen, ville det kræve en del flere diplomatiske repræsentationer rundt omkring for, at man kunne få visum til Danmark. Det giver også danske myndigheder adgang til en lang række fælles it-systemer, f.eks. udlændingemyndighederne, hvor man indhenter fælles informationer, så landene ikke behøver have hver sin database. Også af disse årsager vil jeg sige, at Schengen er vigtigt.

Til Søren Søndergaard: Pushback er et begreb, der optræder meget i medierne, og det kan sommetider irritere mig lidt. Jeg har f.eks. set Politiken bruge det flere gange. Men det er vigtigt at slå fast, at et helt grundlæggende princip i flygtningekonventionen er, at man ikke kan skubbe folk tilbage over en grænse, hvis de siger "Asyl!", da de dermed er asylansøgere. Det betyder, at der træder et helt andet juridisk regime i kraft, i henhold til hvilket myndighederne er forpligtet til at vurdere, om personen har beskyttelsesgrund, om vedkommende skal have en klageinstans, og der skal involveres advokater osv. Går man imidlertid ind over en grænse uden at sige "Asyl!", er man grænseoverløber, og i så fald er staten i sin fulde ret til at skubbe folk tilbage over grænsen. Ønsker man at rejse ind i et land uden at søge asyl, findes der jo grænseovergange, hvor man kan fremvise et pas eller et visum.

I Spanien kunne man for blot få dage siden se, hvordan flere tusinde mennesker krydsede en spansk grænse, men det var ikke folk, der gik hen i porten og sagde: "Jeg vil gerne søge asyl." Det var bare folk, der hoppede over grænsen. Her gik de spanske myndigheder så ind og sagde: "Den går ikke. I er grænseoverløbere, og nu skubber vi jer over på den anden side af grænsen. Hvis det er jeres intention at søge asyl, er I selvfølgelig i jeres fulde ret til det." Der skulle de altså blot sige: "Jeg som individuel person søger asyl."

Sommetider forekommer det mig, at dette bliver blandet sammen med, hvad der foregår på Balkan. Der er en grund til, at folk ikke stopper op i Kroatien, Bulgarien eller Rumænien og søger asyl. Det er jo, fordi de vil til Tyskland eller Sverige. I det tilfælde synes jeg, at Europa fint kan sige: "Hvis du mener, at du har brug for beskyttelse, og du opholder dig i Rumænien, skal du da søge asyl i Rumænien. Du skal ikke være grænseoverløber på seks sikre grænser, inden du ankommer til Sverige og siger "Asyl!". Og det er jo let nok at blive enige om i et forum som dette, men disse mennesker har ikke lyst til at søge asyl i Rumænien. Det fremgår af asylsagerne, at de har intentioner om at skulle et andet sted hen. Det er det, der giver anledning til nogle af disse diskussioner, men det ændrer ikke på, at alt, hvad der foregår på Europas grænser, selvfølgelig skal foregå helt efter reglerne.

Hvornår skal vi diskutere det? Der pågår en løbende diskussion i Frontex' bestyrelse, i hvilken Danmark også har plads. Derudover vil jeg sige, at flere ministre på rådsmøderne har spurgt ind til sagen og har nævnt det. Det er jo et agentur, der er knyttet til de kommissærer, som vi som rådsmedlemmer diskuterer med. Jeg regner med, at det vil afføde en politisk diskussion, når undersøgelsen er færdig, men det skal nok håndteres i Frontex' bestyrelse.

19. Implementering af Interoperabilitet; status for implementering af EES (Entry/Exit System) og ETIAS (European Travel Information and Authorisation System)

– *Orientering fra Kommissionen*

Rådsmøde 3799 – bilag 3 (samlenotat side 8)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 1005 (udvalgsmødereferat side 1007, senest behandlet i EEU 26/5-20)

Udlændinge- og integrationsministeren: Det handler kort sagt om, hvordan det går med at få gennemført en digitalisering af, hvad der foregår på den ydre grænse.

Kim Valentin: Er der nogen lovgivningsmæssige, statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser af forslaget?

NOT Udlændinge- og integrationsministeren: Det bliver jeg nok nødt til at vende tilbage om på skrift. Jeg har tidligere været forbi og redegøre for det mundtligt. It-systemerne er som regel dyre – i visse tilfælde rigtig dyre. På et tidspunkt skal Folketinget forholde sig til det. Regeringen sørger selvfølgelig for, at det indtil videre er finansieret på finanslovene, men på et tidspunkt kommer det til at blive så dyrt, at Folketinget skal inddrages. Det er temmelig omfattende.

Se eventuelt debatten under punkt 18.

20. Eventuelt

Regeringens deltagelse i rådsmøderne

Jan E. Jørgensen: Mit spørgsmål er af processuel karakter. Ministeren behøver ikke svare, hvis han ikke har lyst. Indledningsvis blev der sagt, at ministeren ikke ville deltage i mødet i Luxembourg. De andre ministre deltager som udgangspunkt i møderne fysisk. Grunden til, at ministeren ikke kan repræsentere Danmark og dermed varetage landets interesser på optimal vis, er, at han ikke er blevet vaccineret mod covid-19. Jeg finder det uhensigtsmæssigt, at regeringen ikke prioriterer at være i stand til at møde frem fysisk, når det rent faktisk er muligt. Det kunne gøres så let som ingenting, hvis regeringen havde prioriteret at få vaccineret sine ministre.

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg er ikke vaccineret. Jeg har foretaget en afvejning af, hvor meget der er på dagsordenen, og hvor væsentligt indholdet er, over for at det vil betyde mindst 4 dages isolation. Det sidste ville også have konsekvenser. Min vurdering er, at det samlet set er i Danmarks interesse, at enten en ambassadør eller justitsministeren tager det ene drøftelsepunkt, der er på indenrigsområdet. Hvis Luxembourg ikke havde været et orange land, og hvis jeg havde været vaccineret, eller hvis der slet ikke havde været en covid-19-pandemi, var jeg naturligvis taget af sted uden at blinke. Jeg mener, at det ud fra et politisk synspunkt er vigtigt, at man er til stede på møderne. Og fordi der skal stemmes, kan man desværre ikke deltage virtuelt i møderne.

Søren Søndergaard: Det er fint for mig, at ministeren selv afgør, hvornår han bliver vaccineret, og desuden afgør, om det er nødvendigt at tage til mødet, ud fra hvor meget der er på dagsordenen. Jeg er sikker på, at justitsministeren er i stand til at klare det i hans sted. Jeg vil dog sige, at jeg er sikker på, at mødet i Luxembourg er mindst lige så vigtigt som statsministerens besøg hos Benjamin Netanyahu i Israel. Det kan ministeren jo bruge som en rettesnor.

Udlændinge- og integrationsministeren: Besøget hos Benjamin Netanyahu må jeg hellere undgå at kommentere.

21. Siden sidst

- a) **Orientering om to forenede præjudicielle sager ved EU-Domstolen C-368/20, Landespolizeidirektion Steiermark, og C-369/20, Bezirkshauptmannschaft Leibnitz**
EUU alm. del (20) – bilag 136 (notat om afgivelse af indlæg i de forenede præjudicielle sager C-368/20 og C-369/20)

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg vil kort orientere om de to forenede sager ved EU-Domstolen om midlertidig grænsekontrol ved de indre grænser.

Udvalget blev orienteret om sagerne i december 2020, hvor regeringen også afgav et skriftligt indlæg til EU-Domstolen. Regeringen afgav indlægget, fordi vi deler Østrigs synspunkter i sagen, og for at påvirke sagens udfald, idet afgørelsen potentielt kan få betydning for Danmarks mulighed for fortsat at genindføre midlertidig grænsekontrol ved de indre grænser.

Den 15. juni 2021 deltager Danmark i den mundtlige forhandling af sagerne ved EU-Domstolen. Den danske regering vil her argumentere for de danske synspunkter i sagen, herunder at den danske fremgangsmåde ved genindførelse af midlertidig grænsekontrol ved de indre Schengengrænser er helt i overensstemmelse med EU-reglerne.

Tidspunktet for EU-Domstolens dom er uvis, men udvalget vil blive orienteret om sagen forud for dommens afsigelse.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 9. Rådsmøde nr. 3800 (miljø) den 10. juni 2021

EUU alm. del (20) – bilag 570 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren: Jeg vil forelægge dagsordenen for miljørådsmødet den 10. juni 2021. Alle punkter forelægges til orientering.

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning vedrørende batterier og udtjente batterier, samt ophævelse af direktiv 2006/66/ EF og om ændring Forordning (EU) nr. 2019/1020

– *Fremskridtsrapport*

KOM (2020) 0798

Rådsmøde 3800 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Miljøministeren: Jeg havde lejlighed til at præsentere forslaget for jer forud for sidste rådsmøde den 18. marts 2021, hvor det også var på dagsordenen. Forslaget udspringer af Kommissionens Grønne Pagt og Handlingsplanen for Cirkulær Økonomi, og det ligger fint i tråd med Pagtens målsætninger.

Formålet med forslaget er at etablere en samlet værdikæde for produktion af batterier i EU baseret på en cirkulær økonomi. Forslaget samler således alt batterilovgivning i én retsakt. Det dækker alle batterier, og det regulerer hele værdikæden fra udvinding af råstoffer og produktion til distribution, brug, affaldshåndtering og genanvendelse.

Regeringen er generelt positiv over for forslaget og de høje ambitioner. Det er en vigtig brik i udviklingen af en cirkulær økonomi og en bedre udnyttelse af ressourcerne i EU. Det er bl.a. vigtigt, at forslaget fremmer bedre genbrug og genanvendelse. Og det er væsentligt, at det adresserer problemerne med udvinding af råstoffer i værdikæden. Det er samtidig vigtigt, at forslaget understøtter en effektiv implementering, bl.a. via digitalisering og data. Både i forhold til erhvervslivet og de nationale affaldssystemer.

Forslaget er generelt blevet godt modtaget af medlemslandene. Mange lande har som Danmark sat spørgsmålstejn ved, om man ikke burde udvide hjemlen til at være både artikel 114 TEUF om harmonisering vedrørende det indre marked og artikel 192 TEUF om miljø i stedet for alene artikel 114 TEUF, som Kommissionen foreslår. Dette for at give landene mere fleksibilitet til at bygge videre på den eksisterende nationale affaldsinfrastruktur. Rådets Juridiske Tjeneste er blevet bedt om at se på spørgsmålet, og vi afventer deres svar. Så det vender vi tilbage til.

Formandskabet prioriterer sagen højt, og det er således det andet rådsmøde i træk, hvor vi skal drøfte sagen. Det er samtidig et meget omfattende og teknisk tungt forslag, så det kommer til at tage et stykke tid før vi har et resultat.

Rasmus Nordqvist: Jeg har nogle spørgsmål til de målsætninger, vi sætter for genanvendelsesprocenten, og til hvad indholdet af de forskellige stoffer må være i batterierne. Der fastsættes mål for 2025 og 2030, men jeg kunne godt tænke mig at høre, om det indebærer nogen form for meka-

nisme, der gør det muligt i 2025 at genbesøge målet for 2030? Dele af målet for genanvendelsesprocenterne kan måske virke ambitiøse i dag, men de er jo langt fra høje nok. Der sker i øjeblikket en voldsom udvikling på batteriområdet, fordi vi er begyndt at bruge batterier i langt flere sammenhænge. Derfor kunne man jo forestille sig, at der ligeledes skete en acceleration i udviklingen af teknologier til genanvendelse.

Det andet spørgsmål drejer sig om rettidig omhu i forslaget. For som jeg forstår det, Kommissionen har lagt frem, er der en række forslag om, at der skal ageres med rettidig omhu for de erhvervsdrivende, der er involveret i værdikæden, både produktion og markedsføring af batterier. Man vil altså indføre nogle brede bestemmelser om rettidig omhu. Men når jeg så læser og hører regeringens holdning, lader det til, at man kun støtter, at der indføres krav om at agere med rettidig omhu i forsyningskæden for så vidt angår råstoffer – altså en meget mere begrænset rettidig omhu end den, Kommissionen lægger op til. Dog lader det ikke til, at man er imod den del af Kommissionen forslag, så jeg forstår ikke, hvorfor der er en diskrepans mellem Kommissionen forslag og regeringens holdning. Kan jeg få præciseret holdningen? Støtter man det, Kommissionen har lagt frem? Ønsker man noget, der er mere ambitiøst, eller vil man – som man skriver – begrænse det? Det sidste er med et stort forundret spørgsmålstejn, for jeg kan slet ikke forestille mig, at vores gode socialdemokratiske regering kunne finde på at have en sådan holdning. I så fald ville vi i Socialistisk Folkeparti være dybt skuffede.

Søren Søndergaard: Hvad er grunden til, at punktet ikke forelægges som forhandlingsoplæg? Er det for tidligt i processen? Er der en anden årsag? Når jeg tænker tilbage på, hvad vi har set af forhandlingsoplæg om torsk og makrel og hvad ved jeg, undrer det mig en smule, at dette ikke forelægges som forhandlingsoplæg, bl.a. på baggrund af det spørgsmål, Rasmus Nordqvist stiller om den socialdemokratiske regerings holdning til rettidig omhu. Der er jo nogle nuancer, som det kunne være relevant for Europaudvalget at forholde sig til.

Miljøministeren: Først til Rasmus Nordqvist om genanvendelser og mekanismer: Fra et overordnet politisk synspunkt er jeg utrolig glad for, at vi tager fat på spørgsmålet om batterier. Vi arbejder jo bredt set for en elektrificering af samfundet, og derfor skal vi selvfølgelig også sørge for, at vi har styr på batterierne og de råstoffer, som bruges i produktionen. Som jeg var inde på før, drejer det sig dels om etablering af en cirkulær økonomi, i hvilken forbindelse der er nogle krav om genanvendelse; dels om at forskellige procentsatser, som lige nu er baseret på, hvad man har vurderet som teknisk muligt. Hen over årene vil der så ske en gradvis stramning.

For at svare mere konkret på Rasmus Nordqvists spørgsmål: Ja, der indbygges en mekanisme til at skruer på procentsatserne med. Den består af muligheden for at fremsætte forslag om at ændre minimumskravene for genanvendelse af batterier på baggrund af den tekniske og videnskabelige udvikling.

Så er der kravene om at agere med rettidig omhu. Jeg vil egentlig gerne starte med at lægge vægt på, at vi jo med netop spørgsmålene om rettidig omhu kritiserer udfordringerne med oprindelsen af råstofferne og dermed også de forbundne miljømæssige og sociale risici. Derfor støtter vi, at der kommer et sæt ambitiøse krav om rettidig omhu i batteriforordningen. Hele systemet skal sikre kontrol og gennemsigtighed i forsyningskæden samt indeholde specifikke dokumentationskrav. Det

skal være med til at sikre, at der er den ansvarlighed i forsyningskæden, som jeg hørte Rasmus Nordqvist efterspørge.

På batteriområdet gør nogle særlige forhold sig gældende, f.eks. for så vidt angår råstoffer. Det er derfor, regeringen støtter, at der stilles særlige krav for råstoffer til batterier. Det er vigtigt, at vi skaber et intelligent system, som sikrer, at producenterne træffer de rigtige valg baseret på en grundig risikovurdering. Man skal have producenterne til at forholde sig til det allerede i begyndelsen af processen, og derfor lægger vi op til, at kravene skal bygge på internationalt anerkendte retningslinjer for rettidig omhu, herunder OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder samt ILO's trepartserklæring om principperne for multinationale virksomheder og socialpolitik.

Parallelt med forslaget vedrørende batterier – og det er måske i virkeligheden det, som Rasmus Nordqvist spørger til – er Kommissionen i gang med at udarbejde et sæt generelle, horisontale retningslinjer for rettidig omhu. I den forbindelse selvfølgelig vigtigt, at vi sikrer størst mulig sammenhæng mellem reglerne, og det er Erhvervsministeriet, der sidder for bordenden af det arbejde. Samtidig er det væsentligt, at vi tager hensyn til de administrative omkostninger for de erhvervsdrivende ved udformningen af kravene – det skal være en balance. Derfor mener regeringen desuden, at kravene så vidt muligt skal være samstemmende med kommende generelle krav til rettidig omhu.

Til Søren Søndergaard: Vi har ikke valgt at forelægge sagen som forhandlingsoplæg, da det endnu er ret tidligt i processen. Desuden er det et omfattende og i høj grad teknisk forslag. Vi kommer tilbage med henblik på at forelægge forhandlingsoplæg, men på nuværende tidspunkt har vi ikke vurderet det muligt.

Rasmus Nordqvist: Skal det forstås sådan, at Kommissionens generelle horisontale retningslinjer for rettidig omhu kommer til at erstatte den rettidige omhu, man har diskuteret i forbindelse med batterier? Altså vil rettidig omhu for batterier blive påvirket i en eller anden retning, hvis det lykkes nogle lande at udvande eller stramme de generelle retningslinjer?

Er det gennem delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter, at Kommissionen kan gå ind og skruer på genanvendelseskravene? Det er jo nødvendigt at være fleksibel med at kunne skruer niveauer på. Jeg spørger, fordi det jo kan have lange udsigter, hvis Kommissionens forslag først skal diskuteres i Rådet.

Miljøministeren: Kommissionen er i gang med at se på de mere generelle, horisontale retningslinjer, men som jeg sagde, gør særlige ting sig gældende omkring batteriråstoffer. Vi støtter derfor, at der stilles særlige krav i forbindelse med batterierne. Så jeg ser det ikke om et spørgsmål om, hvorvidt noget vil blive udvandet. Tværtimod vil der være nogle gode krav til det.

Jeg kan sagtens forstå, at der bliver spurgt til procentsatserne for genanvendelse, for det kan godt tage lange tid at diskutere store emner i EU-systemet. Der er dog lagt op til, at Kommissionen bliver tillagt beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, hvilket trods alt er en hurtigere procedure end den, Rasmus Nordqvist beskrev.

Rasmus Nordqvist: Når jeg læser samlenotatet og regeringens holdning og hører, hvad ministeren læser op – det er jo det talte ord, der gælder – forekommer det mig, at man er meget fokuseret på forsyningskæden for batteriråstoffer, men der er jo mere til det end som så. Der handler også

om, under hvilke forhold man trækker stofferne ud af brugte batterier og genanvender dem. Der er mange processer forbundet med produktion og genanvendelse af batterier, som indeholder skadelige elementer.

Jeg håber på at få ministeren til at forstå, at Socialistisk Folkeparti ønsker, at regeringen stiller nogle skarpe krav til rettidig omhu. Det er den effektive metode; på den måde kan virksomhederne komme problemerne i forkøbet, både problemer vedrørende arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder og miljøet. Det er den bedste måde at sikre en fair og lige konkurrence og samtidig sikre ordentlige forhold for mennesker og planeten.

Miljøministeren: Jeg lytter altid opmærksomt, når Socialistisk Folkeparti kommer med gode råd. Regeringen mener også, at der skal stilles krav til rettidig omhu, og vi er også bekymret for, hvilke aftryk vores produktion efterlader i resten af verden. Det udgør jo hele motoren i nogle af de meget vigtige grønne dagsordener i EU nu her. Jeg er opløftet af, at vi kan se, at vi er med til at rykke ved dette fra EU's side. Der vil være forpligtelser for forsyningskæden samt dokumentationskrav. Så ja, vi mener, at rettidig omhu er meget vigtigt.

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Ny EU-klimatilpasningsstrategi

– Vedtagelse af rådskonklusioner

KOM (2021) 0082

Rådsmøde 3800 – bilag 1 (samlenotat side 14)

Miljøministeren: Rådskonklusionerne støtter generelt den klimatilpasningsstrategi for EU, som Kommissionen fremlagde i februar i år. Strategien beskriver en lang række initiativer, der skal understøtte klimatilpasningen i EU og dermed understøtte visionen i EU's klimalov om et klimarobust EU i 2050.

Strategien har fire hovedmål: At gøre klimatilpasningen i EU 1) smartere, 2) hurtigere og 3) mere systemisk samt 4) at intensivere EU's internationale indsats for klimatilpasning. Strategien indeholder en række initiativer, der bl.a. skal bidrage til forbedring af data og viden, styrke planlægning og risikostyring og fremskynde handling og finansiering af klimatilpasning. Strategien understøtter beslutningerne under EU's klimalov, hvor der fastlægges krav til landenes udarbejdelse af klimatilpasningsstrategier.

Rådskonklusionerne bakker generelt op om strategien. Og de understreger en række synspunkter, der er væsentlige for Danmark. De fremhæver bl.a. naturbaserede løsninger som et omkostnings-effektivt instrument og den tætte kobling mellem biodiversitet og klimatilpasning. De fremhæver ligeledes væsentligheden af bæredygtig håndtering af vandressourcer, som jo også er en dansk prioritet.

Regeringen støtter op om rådskonklusionerne og byder generelt klimatilpasningsstrategien velkommen som en god ramme, der understøtter medlemslandenes arbejde med klimatilpasning.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Veje til en sund planet for alle – en EU handlingsplan: Mod nulforurening for luft, vand og jord

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0400

Rådsmøde 3800 – bilag 1 (samlenotat side 20)

Miljøministeren: Kommissionen har netop fremlagt en handlingsplan for nulforurening for vand, luft og jord. Planen ligger i forlængelse af den Grønne Pagt og 8. Miljøhandlingsprogram, som tilsammen lægger rammerne for en omfattende grøn omstilling af EU frem mod 2030.

Planen udgør den overordnede ramme for indsatsen mod forurening i EU i de næste år. Den indeholder en overordnet vision hvorefter forureningen af jord, vand og luft i 2050 skal være reduceret, så det ikke længere er skadeligt for sundhed og miljø.

Planen indeholder desuden en række målsætninger for reduktion i forureningen frem mod 2030, ligesom den indeholder en række grundlæggende principper for indsatsen – et såkaldt forureningshierarki. Det indebærer, at forurening skal forebygges ved kilden, og såfremt dette ikke kan lade sig gøre, skal der minimeres, elimineres og kompenseres. Samtidig skal der i indsatsen tages udgangspunkt i forsigtighedsprincippet og forureneren betaler princippet. Det vil sige de kendte principper, der allerede er centrale i EU's miljølovgivning.

Endelig indeholder planen en lang liste på i alt 33 initiativer, som Kommissionen vil tage frem mod 2024 med henblik på at styrke forureningsindsatsen. Der er primært tale om revision og evaluering af en lang række direktiver på bl.a. luft og vandområdet, samt en række initiativer med fokus på bedre implementering og vidensopbygning, og på at reducere EU's miljømæssige fodaftryk.

Generelt hilser regeringen handlingsplanen velkommen. Vi er enige i, at der er behov for at styrke indsatsen mod forurening i EU og globalt. Regeringen er derfor også positiv over for, at Kommissionen lægger op til en styrkelse af centrale dele af miljølovgivningen med henblik på at sikre borgere, natur og miljø mod forurening og følgerne heraf. I den forbindelse har vi bl.a. noteret os ambitionen om at revidere luftkvalitetsdirektiverne, ambitionen om at justere og revidere en række direktiver på vandkvalitetsområdet, og ambitionen om at revidere direktivet om industrielle emissioner.

Kommissionens handlingsplan udgør dermed en god og ambitiøs ramme om en styrket EU-indsats mod forurening, som vil manifestere sig i en række forslag til opstramninger og tiltag over de kommende år.

Regeringen vil løbende tage stilling til Kommissionens konkrete forslag og initiativer i takt med at de fremlægges.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Opdatering af OSPARs miljøstrategi for Nordøstatlanten og HELCOMs handlingsplan for Østersøen

- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (miljø) 10. juni 2021, men forelægges til orientering*

Rådsmøde 3800 – bilag 1 (samlenotat side 25)

Miljøministeren: Jeg orienterede udvalget om sagen i marts, men finder det relevant atter at orientere, da arbejdet med henholdsvis miljøstrategi og handlingsplan nu er mere fremskredent, og vi nu nærmer os de afsluttende forhandlinger.

Regeringen finder samarbejdet om de regionale havkonventioner af afgørende betydning for at fremme et godt havmiljø i og omkring Danmark. Regeringen er generelt positiv over for opdateringerne af OSPAR-strategien og HELCOM-handlingsplanen, men finder det vigtigt, at de opfylder en række pejlemærker, som også fremgår i samlenotatet.

Af disse vil jeg fremhæve, at det for regeringen er vigtigt, at strategien og handlingsplanen sætter rammerne for et effektivt regionalt samarbejde, der understøtter effektiv beskyttelse af havmiljøet og samtidig giver mulighed for en bæredygtig benyttelse af havets ressourcer.

Det er samtidig vigtigt, at der sikres en tæt kobling til EU's hav-, vand- og naturdirektiver, således at strategien og handlingsplanen bidrager til at gennemføre forpligtelserne i relevante EU-direktiver, og således at der tages hensyn til økonomiske konsekvenser og nationalt handlerum, samtidig med at konventionernes formål respekteres. Endelig vil jeg understrege vigtigheden af, at vi i forhold til OSPAR arbejder tæt sammen med Grønland og Færøerne om en fælles position for Rigsfællesskabet.

Såfremt pejlemærkerne vurderes at være opfyldt, vil det være regeringens tilgang at tilslutte sig opdateringerne.

Opdateringerne forventes vedtaget på ministermøder i OSPAR og HELCOM til oktober.

Rasmus Nordqvist: Ministeren ved, at dette er noget, jeg går en del op i. Jeg bliver nødt til at få præciseret, hvad regeringen mener med "effektivt samarbejde". Den tidligere Venstre-regering havde en berygtet miljøminister, der som bekendt prøvede at få udvandet så meget, at det hele til sidst var anbefalinger uden juridisk binding, hvilket har haft ærgerlige konsekvenser for havmiljøet. Så når ministeren siger "effektivt", mener hun da effektivt for havet, eller mener hun effektivt på den måde, at vi ikke skal leve op til noget? Går man nu ind for, at der skal være juridisk bindende mål i de aftaler, man indgår i samarbejdet?

Kim Valentin: Venstre går ind for juridisk bindende samarbejder. Det har vi været med til.

Miljøministeren: Jeg kan i hvert fald bekræfte, at Rasmus Nordqvist heldigvis går meget op i havmiljø. Det er noget, som vi diskuterer meget, fordi vi har en fælles ambition. Jeg kan også bekræfte, at vi har andre ambitioner, end der har været tidligere, uden at det skal starte en stor diskussion i udvalget. Med hensyn til de forskellige udgangspunkter for vores tilgang til forhandlingerne er der tale om overordnede rammer med et tiårigt sigte, men i strategien og i handlingsplanen indgår der også principbeslutninger, herunder om fælles mål for en række emner, og dem støtter regeringen – bl.a. tærskelværdier for eutrofiering i OSPAR.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 10. Videokonference for EU's udviklingsministre den 14. juni 2021

Udviklingsministeren: Tak for muligheden for at fremlægge den kommende uformelle videokonference for udviklingsministre. Mødet afholdes d. 14. juni over virtuel opkobling. Der vil være to emner på dagsorden; muligheder for samarbejde med mellemindkomstlande og menneskelig udvikling (Human Development).

1. EU-samarbejde med mellemindkomstlande

– *Udveksling af synspunkter/rådskonklusioner*

Videokonference 14/6-21 – udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

Udviklingsministeren: Drøftelsen af det første punkt – mellemindkomstlande – tager udgangspunkt i et udkast til rådskonklusioner, som ventes vedtaget i forbindelse med udenrigsråd (udvikling). Konteksten for drøftelsen er diskussionerne i EU og OECD om, hvilke instrumenter der finder anvendelse i lavindkomst- og mellemindkomstlande. Spørgsmålet er samtidig særlig aktuelt, eftersom covid-19-krisen har haft alvorlige negative socioøkonomiske konsekvenser for både lavindkomst- og mellemindkomstlande.

Jeg vil først understrege, at Danmark fortsat arbejder for, at tyngden af EU's udviklingsindsats skal være rettet mod de mindst udviklede lande. EU's mål er, at udviklingsmidler svarende til 0,2 pct. af bnp skal gå til mindst udviklede lande i 2030. Mellemindkomstlandene er dog vigtige partnere for EU i en geopolitisk- og handelspolitisk sammenhæng. Samtidig er udviklingen i denne gruppe lande afgørende for, at vi kollektivt når Verdensmålene og Paris-målsætningerne. Derfor er det vigtigt, at både EU og medlemslandene indgår strategiske partnerskaber, hvor en række fleksible instrumenter bringes i anvendelse – f.eks. teknisk assistance, myndighedssamarbejde, garantier, grønne investeringsmekanismer og politisk dialog.

Fra dansk side lægger vi vægt på, at tilgangen til genopretning baseres på principperne bag ”Building Back Better and Greener”. Genopretningen skal være inklusiv, retfærdig og jobskabende, og der skal også skabes muligheder for unge. Alle de ting skal gå hånd i hånd med den grønne omstilling.

Samtidig ønsker vi at fokusere partnerskaberne med mellemindkomstlandene på den grønne omstilling – især i lande med store CO₂-udledninger. Uden Kina og Indien vinder vi ikke kampen for at undgå klimaforandringer. Myndighedssamarbejde, forbedrede rammevilkår for private grønne investeringer og koordineret klimadiplomati er afgørende elementer.

Rasmus Nordqvist: Dette emne var også oppe og vende, da man i sin tid forhandlede forordningen om oprettelse af instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa (NDICI), som jo blev et meget stort og meget fleksibelt instrument. Min bekymring er, om det i dette er sikret, at lavindkomstlandene vil modtage tilstrækkelige midler. Eller er det noget, man bør være ekstra opmærksom på? Med NDICI'en var det hele tiden, som om det let kunne skride, fordi diskussionen bliver koblet med bl.a. handelsspørgsmål. Det er selvfølgelig også vigtigt at have mellemindkomstlandene for øje – hvordan vi får dem med, nu når vi måske begynder at se enden på pandemien.

Udviklingsministeren: Det er min forståelse, at diskussionen om fordelingen i Europa-Parlamentet har handlet om at lave målsætninger for, hvad der skal tilgå lavindkomstlandene. Så jeg tror, at det er rammet rimelig godt ind. Men jeg vil dog gerne gøre det klart, at jeg tror, det er en kamp, man skal følge opmærksomt med i. Vi ved jo, hvordan forhandlingen om fordelingen forløb i forbindelse med den MFF'en. Der er jo sat rigtig mange penge af, og det mandat, der blev givet i Europaudvalget, gik jo ud på, at man skulle prøve at foretage en fokusering. Det gør vi fra dansk side i øjeblikket, og vi skal blive ved med at presse på. Der er både en geografisk og en tematisk pulje, og det er jo et spørgsmål om hele tiden at holde øje med de her dele. Afrika har fået stor bevågenhed – også fra dansk side. Jeg håber ikke, at det bliver nødvendigt at kæmpe, men rammesætningen er på plads. Det vil jeg naturligvis holde øje med.

2. Styrkelse af Team Europes engagement i menneskelig udvikling

– Udveksling af synspunkter/rådskonklusioner

Videokonference 14/6-21 – udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 5)

EUU alm. del (20) – bilag 154 (udvalgsmødereferat side 1069, senest behandlet i EUU 4/6-20)

Udviklingsministeren: Udenrigsrådet (udvikling) skal derudover drøfte menneskelig udvikling, og hvordan EU samlet som et team (Team Europe) kan styrke engagementet på dette område. Drøftelsen tager også her udgangspunkt i et udkast til rådskonklusioner, som ventes vedtaget i forbindelse med dette udenrigsråd (udvikling).

Det forventes, at EU's fælles udenrigstjeneste vil fokusere på global sundhed, vacciner og uddannelse i deres indlæg. Kommissionen forventes at tage EU's vaccinedelingsmekanisme op i løbet af drøftelsen. Den skal styrke EU's globale indsats mod covid-19-pandemien. Mekanismen er nu taget i brug for at koordinere og håndtere EU-medlemslandenes donation eller gensalg af vacciner til tredjelande. Fokus er i første omgang på det vestlige Balkan, de sydlige og østlige naboskabslande samt Afrika.

Rådskonklusionernes anbefalinger vedrørende global sundhed følger danske prioriteter. Der er fokus på behovet for at sikre universel sundhedsdækning. Der er ligeledes fokus på at styrke landenes evne til at imødegå sundhedskriser. Det flugter godt med danske kerneprioriteter inden for støtten til sundhed i udviklingslande, i det hele taget at man får kapacitetsopbygget. Rådskonklusionerne står også stærkt på ligestilling, seksuel og reproduktiv sundhed, seksuelle og reproduktive rettigheder samt seksualundervisning. Derudover er der også ambitiøse målsætninger inden for uddannelse, der flugter med danske prioriteter. De lægger særligt vægt på piger og sårbare gruppers adgang til uddannelse. Alt i alt et tilfredsstillende resultat på helt elementære områder for menneskelig udvikling og muligheder.

Jeg vil fremhæve unges rolle under drøftelserne. Hvorfor unge? Verden er hjem for mere end 1,8 milliarder unge. Den største generation nogensinde. Derfor er unge en central udviklingsprioritet – udgør kæmpe potentiale for bæredygtig forandring. Udvikling skal skabes med og af unge – ikke bare for unge. Vi skal sikre, at unge inddrages meningsfuldt. Det gælder også i EU's arbejde. Det er derfor vigtigt, at det kommer på dagsordenen.

Rasmus Nordqvist: Når man nu skal diskutere sundhed, er det så en bred forståelse af sundhed, som Kommissionen har lagt op til? Jeg tænker også på andre epidemier end covid-19, f.eks. HIV/AIDS. Europa-Parlamentet har lige vedtaget nogle meget, meget stærke anbefalinger på det område, som jeg ikke kan forestille mig, at man vil se bort fra, når man diskuterer Team Europa. Desuden er der også et emne som mental sundhed – er det også noget, man har med, eller kunne man fra dansk side rejse det? Normalt er det jo et punkt, vi arbejder stærkt for.

Udviklingsministeren: Ja, sundhed skal forstås bredt i denne sammenhæng, og det er også derfor, jeg sagde, at det drejer sig om kapacitetsopbygning. Jeg tror ikke, vi kan gøre bedre fra den vestlige verden end at hjælpe de fattigste lande med at opbygge kapacitet. Vi er jo i gang i øjeblikket. F.eks. trænger diskussionen om vacciner sig på; for en vaccine er jo mildest talt ikke noget værd, før en person er vaccineret med den. Det er en kæmpe udfordring at få sat i værk, og det er

derfor, primært sundhedssektorer skal understøttes. Det har jo implikationer for alle de andre aspekter af at leve i et område, hvor selv de mest basale ydelser ikke er på plads.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 18.08.